

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 6 του Γουλιού 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 208

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

- ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ 'Επιστημονικές μελέτες—Τὸ Κλίμα. (τέλος).
 Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Βαυδικὸ ἔμνη (μετάφραση ἀπὸ τὰ Συνακτικὰ).
 ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ Η ΔΕ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ; Γνώμες Φυλάκη, Ταγκόπουλου, Π. Γιαννέπουλου.
 Φ. Α. 'Αχιλλοῦ.
 ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ Σημειώματα γὰρ τῆ γλώσσα (Σοφοῖδα-Σουφοῖδα).
 Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ Μελέτια (δῆγμα).
 Κ. ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ. 'Απὸ τῆ ζωῆ τοῦ δειλινῶ.
 Α. Μ. 'Εργα καὶ 'Ημέραι—Ρητορικὴ.
 Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Νέα βιβλία—'Αθροῦτος Μηχανισμός.
 ΜΙΚΗΣ ΜΕΓΙΣΤΕΑΣ. Διαμάντι.
 Μ. ΙΚΟΡΚΗ. 'Ο ἄνθρωπος (μεταφρ. Ζηροβίας Παλμύρα).
 Σ. Η. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ. Γράμματα ἀπὸ τῆ Σάμο—Μαλαγὰρι.
 ΣΤΑΜΑΤΑΚΙΟΣ ΒΑΛΒΗΣ. Τῆς ζήτησης.
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Εὐρήνη Δεντροῦ, Γιάννης Στεφανῆς, Βασιλέτης.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα καὶ Πρόματα 'Ο Μίχας καὶ ὁ Νόμος.—Χρονογράφημα τοῦ Σταθόπουλου.—Στάσου βρὲ Τούρκου...—'Αποστολάκειο κακὸ—'Η ἀκριβεία.—Πυρριώτισσες ἀντρονναϊκές).
 ΒΑΡΒΑΡΟΠАЗΑΡΟ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΦΟΝΟΠАЗΑΡΟ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΧΙΑΛΟ

Delenda Carthago — Νὰ καταστραφῆ ἡ Ρωμισούνη νὰ τὸ σῆθημα τῶν ὀχτρῶ μας γιὰτὶ ἂ σαπίσαμε ὡς Κράτος, ζοῦμε ὁμῶς καὶ βασιλεύουμε ὡς φυλὴ καὶ τῆ ζωὴ μας τὴν ἀποδείχνουμε κάθε τόσο, εἴτε πολεμώντας στὰ Μακεδονικὰ βουνὰ, εἴτε προσφέροντας στὴν Πατρίδα ὅσο βίος ἀποχτήσαμε δουλεύοντας στὴν ξενιτιά, εἴτε δημιουργώντας μιὰ μαρτυρικὰ κ' ἐπική 'Αχιλλοῦ.

Ζεὶ ἡ φυλὴ μας καὶ γι' αὐτὸ πολεμιέται με τὴ λύσσα ἀπὸ Ρουμάνους καὶ Βουργαρούς. 'Αν εἶτανε φυλὴ σάπια, ἂν εἶχε μέσα τῆς τοῦ θανάτου τὸ σπόρο, κανεὶς δὲ θὰν τὴν πείραζε: 'θὰν τὴν ἀρίστανε νὰ σβήσει ἤσυχα ἤσυχα καὶ ἂντις νὰν τὴν πολεμοῦνε με φωτιά καὶ με μαχαίρι, καθὼς στὴν 'Αχιλλοῦ, θὰν τῆς τοιμάζανε τὰ σάβανα τῆς καὶ θὰ παύσανε στὰ δολοφόνια χέρια τὰ ταφοκέρια τῆς. Τοὺς ζωντανούς πολεμοῦνε τοὺς ψέφους τοὺς κλαίνε καὶ τοὺς συμπονοῦν.

Οἱ Βουργάροι με τὴν καταστροφὴ τῆς 'Αχιλλοῦς καρφώσανε ἕνα ἄστρο ἀκόμα πεντάφωτο στὸν οὐρανὸ τῆς Ρωμισούνης, καὶ τὸ πατριωτικὸ φέρομο τοῦ Μητροπολίτη Γεωργιάδη ἀνέβασε πάλι τὴν ἐκκλησιά μας, πού τὴν εἶχε ρῆξει τόσο

ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΑΜΠΑΝΕΣ

Κρίμα! Οὔτε τώρα στὴ μεγάλη καταστροφὴ δὲ φάνηκε ὁ ὄνειρεμένος ΕΝΑΣ πὸν ὅλοι τὸν λαχταροῦμε, πὸν σὰ Μεσσία χρόνια καὶ καιροὺς τὸν καρτεροῦμε νὰ μᾶς μιλήσει τὴν ἀλήθεια, νὰ μᾶς ξυπνήσει ἀπὸ τὸν ἀτιμωτικὸ λήθαργο, νὰ μᾶς τραβήξει ἀπὸ τὸν ἀντιεθνικὸ καὶ προδοτικὸ βούρκο πὸν κυλιόμαστε. Κρίμα, οὔτε τώρα δὲ φάνηκε ὁ ΕΝΑΣ ὁ ἀγνὸς καὶ ὁ ἠθικός, ὁ δυνατόλογος καὶ γιγαντόχερος, πὸν με τὸ λόγο καὶ με τὴ γροθιά θὰ μᾶς ἐσπρωχνε μπροστὰ, νὰ νιώσουμε τί εἴμαστε καὶ νὰν τὸ καλοχωνέφουμε τί πρέπει νὰ κάμουμε, ἂ θέλουμε ἀπὸ ρέμπελο ἀσκέρι νὰ γίνουμε Κράτος σοβαρὸ καὶ δυνατὸ.

Μιλήσανε ρήτορες στὸ προχτερινὸ συλλαλητήριον: ὁ κ. Παυλόπουλος, ὁ κ. 'Αναστασόπουλος, ὁ κ. Α. καὶ ὁ κ. Β. καὶ ὁ κ. Λήμερ μαζί. Μὰ τοὺς ἴσιους ρήτορες τοὺς ἀκούσαμε καὶ προχτές, σὲ ἐκλογικὰ συλλαλητήρια. 'Ο κ. Παυλόπουλος καὶ τότε, καθὼς καὶ προχτές, μᾶς μίλησε γιὰ τὴν «κινδυνεύουσαν Πατρίδα» καὶ γιὰ «αὐλικὲς μηχανορραφίες» καὶ γιὰ χίλιες τόσες Ρωμαϊκὲς ἀηδίες: ὁ κ. 'Αναστασόπουλος τὸ ἴδιον τὸ ἴδιον καὶ ὁ Α. καὶ ὁ Β. καὶ ὁ Γ. καὶ ὁ Δ. καὶ ὁ Λήμερ. Οὔτε τὰ πρόσωπα οὔτε τὰ λόγια ἀλλάξανε. Κι ὁμῶς εἶχαν ἀλλάξει τρομαχτικὰ τὰ πράματα. Καὶ μιὰ τέτλια ἀλλαγὴ δὲν τῆς ἀξίζει νὰ μπλαστρωθεῖ με Παυλοπουλικά καὶ με 'Αναστασοπουλικά λόγια.

Χρειαζότανε ὁ ΕΝΑΣ. Κι ὅσο ὁ ΕΝΑΣ αὐτὸς δὲν ἔρχεται, μὴν περιμένετε τίποτα. Μὲ κούφια λόγια καὶ με καμπάνες πὸν νὰ χτυπάνε λυπητερά οὔτε ὁ Βούργαρος νικιέται οὔτε ὁ Ρωμὸς σώζεται.

Ο «ΝΟΥΜΑΣ»

χαμηλὰ ὁ φαρισαισμὸς καὶ ὁ κωματισμὸς, στὴν ὑπέρλαμπρῃ ἐποχῇ τοῦ Γρηγόριου καὶ τοῦ Γερμανοῦ. Νὰ μᾶς φτιάξουν καὶ ἄλλη 'Αχιλλοῦ οἱ Βουργάροι, νὰ μᾶς φτιάξουνε καὶ ἄλλους Γεωργιάδηδες. 'Η Ρωμισούνη δὲ θὰ λιγύσει τὰ γόνατά τῆς: ἡ Ρωμισούνη ὅσο πὶδ δυνατὰ πολεμήθηκε ἴσαμε τώρα, τόσο πὶδ πολὺ ἀναδείχτηκε. Αὐτὸ λέει ἡ Ἱστορία, καὶ συμφέρο τους εἶναι νὰ μὴν περιφρονοῦνε τόσο τὴν Ἱστορία οἱ ὀχτροὶ μας.

Καιρὸς ὁμῶς πιά νὰ πάψουμε νὰν τὴν πολεμοῦμε με τὴ λύσσα τῆ Ρωμισούνης καὶ ἐμεῖς οἱ Ἕλληνο—Βουργάροι, οἱ λεῦτεροι δηλ. Ἴωμοι, οἱ ἀσχροὶ ραγιαδες τοῦ Κωματισμοῦ καὶ τοῦ Ρουσφετιοῦ. Καιρὸς νὰ καθαρίσουμε τὰ χέρια μας ἀπὸ κάθε ἕρα κωματικὰ καὶ νὰν τ' ἀπλώσουμε ἀγνὰ καὶ δλοκάθαρα στὴ Ρωμισούνη. Σῶνε πιά, ἀρκετὰ ὀργιάσαμε. 'Η ἄτιμη ἐσωτερικὴ πολιτεία μας καὶ ἡ διακονιάρικῃ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ μας σπρώξανε τὰ πράματα ἴσαμε δῶ καὶ θὰν τὰ σπρώξουν ἀκόμα περισσότερο. «'Αρχαὶ ὠδίνων» εἶν' αὐτὲς, νὰν τὸ νιώσουμε. 'Ο μεγάλος κίντυνος ἔρχεται: δὲν ἤρθε ἀκόμα. Καὶ μετς οὔτε ἐτοιμαστήκαμε, μὰ οὔτε δείχνουμε πὼς ἔχουμε σκοπὸ νὰ ἐτοιμαστοῦμε γιὰ νὰν τὸν ἀντικρύσουμε.

'Απὸ τὸ Βασιλιᾶ μας ἴσαμε τὸν τελευταῖο χαμᾶλη καιρὸς νὰν τὸ νιώσουμε αὐτό. 'Αλλιῶτικα δὲ μᾶς ἀξίζει ἡ 'Αχιλλοῦ καὶ πολὺ καλὰ θὰ κάνουν οἱ δικοὶ μας, πὸν ζοῦν ἀνάμεσα σὲ τέτλια θεριά, νὰ φορέσουν τὸ Βουργάρικον καλπάκι ἢ νὰ γίνουνε Ρουμάνοι γιὰ νὰ σώσουν τὸ

βίὸ τους καὶ τὸ τομάρι τους. Γιατὶ τῆ Ρωμισούνη, νὰν τὸ ξέρετε, δὲ θὰν τὴν πνίξει οὔτε ὁ Ρουμάνος, οὔτε ὁ Βούργαρος: θὰ τὴν πνίξει ὁ λεῦτερος Ρωμὸς.

Φ. Α.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΤΟ ΚΛΙΜΑ

('Η ἀρχὴ τοῦ στοῦ περασμένου φύλλου)

'Αλλάζοντας ὅτι ὁ αἶρας ἀλλάζει καὶ τὸ ποσὸ τῆς νερατμίδας πὸν μπορεῖ νὰ χωρέσει. 'Αναμεταξί τῆ νερατμίδα πὸν χωρεῖ ἕνα κυβικὸ ἑκατοστὸ τοῦ μέτρου, σὲ μιὰ τὰδε στιγμὴ καὶ τὸ ποσὸ πὸν τὸ κυβ. ε.κ.τ.μ. θὰ χωροῦσε ἂν εἶτανε χορτασμένο νερατμίδα στὴν ἴδια ὅτι, ὑπάρχει μιὰ ἀναλογία πὸν τὴν ὀνομάσανε ὑγρομετρικὴ στάση. Χορτασμένο ἢ κορεσμένο θὰ ποῦμε τὸν αἶρα, ὅταν εἶναι φορτωμένος με τὴ νερατμίδα ὥστε δὲ μπορεῖ νὰ σηκώσει παραπάνω καὶ εἶναι πγὰ ἐτοιμὸς νὰ τὴν ἀφίσει νὰ πέσει σὲ βροχὴ, χιόνι κτλ.

'Ἐνα κλίμα τὸ λένε πολὺ ὑγρὸ ὅταν ἔχει στάση ὑγρομετρικὴ μεταξὺ 90 0)0 καὶ 100 0)0.

Ἰγρὸ ὅταν μεταξὺ 90 0)0 καὶ 95 0)0.

Ξερὸ ὅταν μεταξὺ 75 0)0 καὶ 55 0)0.

πολὺ ξερὸ μεταξὺ 55 0)0 καὶ 0 0)0.

Εἶπαμε πῶς ὁ ἀέρας εἶναι διαθερμαντός. Ἄν εἶτανε κατὰξερὸς ἢ ζέστη θὰ τὸν περνοῦσε δίχως νὰ σταματήσει.

Ἡ νερατμίδα κρατεῖ τὴ ζέστη καὶ μποδίζει ἔτσι τὸ ὑπερβολικὸ ζέσταμα στὴν ἀπανωσιὰ τῆς γῆς, ὅσο βαστὰ ἢ ἀχτιδοβολιά, καὶ τὸ γρήγορο καὶ ὑπερβολικὸ κρύωμα τῆς νύχτα, ὅταν θ' ἀρχίζει, ἀνεμπόδιση πιά μετὰ τὸ ἡλιοβασιλεμα, ἢ ἀχτιδοβολιά τῆς γῆς πρὸς τὰ οὐράνια. Ἄφτὸ γίνεται: στὶς ἀμοσκίεπαστες καὶ ἡλιοπυρομένες ἐρημίες. Ἡ νοτιδα λοιπὸν εἶναι ἕνας μεγάλος κανονιστὴς τῆς θερμοκρασίας ἀνάλαφρο, ἀχνούφαντο βέλο γιὰ τὴ γῆ, γιὰ τὰ φυτὰ, γιὰ τὰ ζῶα. Μὲ τίς ἀλλαγές τῆς ἀλλάζει καὶ ἡ ξάχνιση πού γίνεται ἀπ' τὸ δέρμα καὶ τὰ πνεμόνια μας.

Οἱ περάτες πού εἶπαμε παραπάνου, φυσοῦνε διάπλατα καὶ ταχτικά στοὺς ὠκεανούς. Στὶς μεγάλες στεριές τοπικὰ ἰδιαίτερα φέρνουνε μεγάλες ἀλλαγές. Στῆς Ἀσίας τὰ ἰσωτερικά, στὰ μεγάλα ἀψηλά τῆς ὁμάλια (ὄροπέδια) τὸ καλοκαίρι ὁ ἀέρας ζεσταίνεται, ἀριάνει, σηκώνετ' ἀψηλά, καὶ ἀπὸ παντοῦ φυσοῦνε κατὰ κεῖ ἀέριδες. Ἔτσι ἔρχονται στὰ μέρη μας οἱ καλοκαιρινοὶ δυτικὸι ἄνεμοι πού μᾶς δροσίζουνε τὸ χειμῶνα μᾶς ἔρχονται ἀπὸ κεῖ κατὰψυχροὶ ἄνεμοι. Εἶδαμε πῶς τὰ δυτικὰ τῆς Ἐβρώπης κατὰγιάλα, ζεσταίνονται: τὸ χειμῶνα ἀπ' τὸ γκολφστρίμ: τὸ καλοκαίρι πάλι λυώνοντας οἱ πάγοι κατεβαίνουνε ἀπ' τοὺς πόλους κρῦα ρέματα πού δροσίζουνε.

Στὶς μεσόγειες θάλασσες τριγύρω ἔχουμε καθημερινές ἀλλαγές στὴ ζέστη, στὴν ὑγρασία, στοὺς ἀνέμους. Μὲ τὸ ἡλιοσήκωμα ἀρχίζει ἡ ἄνιση ζεστασιὰ γῆς καὶ θάλασσας. Ἡ ἀνισοθερμιὰ κορυφώνεται στὶς ἀπομεσημεριανές ὥρες. Τότες ἀρχίζει ὁ ἄνεμος νὰ φυσᾷ ἀπ' τὴ θάλασσα πρὸς τὴ στεριά, (μελτέμι). Πρὸς τὸ βράδυ πέφτει σιγὰ σιγὰ. Μετὰ τὸ ἡλιοβασιλεμα ἀχτιδοβολώντας ἢ γῆ γοργὰ πρὸς τὰ οὐράνια, ψυχραίνεται ἡ ἀπανωσιὰ τῆς. Στὴ θάλασσα πάλι πού ἔχει βαθιὰ ζεσταθεῖ τὴ μέρα, ὀλοένα ζεστὰ νεροστρώματα ἀνεβαίνουνε στὴν ἔψη καὶ κρατοῦνε τ' ἀποπάνω ἀεροστρώματα θερμά. Ἔτσι ὁ ἀέρας τῆς νύχτα στρέφει τὸ φύσημα του ἀπ' τὴ στεριά πρὸς τὴ θάλασσα. Ἡ ἀνισοθερμιὰ γῆς καὶ θάλασσας ὄντας μικρότερη τῆς νύχτα παρὰ τὴ μέρα καὶ τὸ νυχτερινὸ ἀεράκι γίνεται πγιο ἀλαφρὸ ἀπ' τῆς μέρας τὸ δυνατὸ ἄνεμο.

Ὅταν ὁ οὐρανὸς εἶναι συνεφοσκίεπαστος ἀχτιδοβολιά καὶ ἀντιβολιά λιγοστέθουνε, οἱ ἀνισοθερμιές σιάζονε, οἱ ἄνεμοι κατασαλαγιάζονε.

Ἀνάλογα φαινόμενα παρουσιάζονε καὶ στὶς στεριές διὸ γειτονικὴς ἄνισα ζεσταζόμενες ἐπιφάνειες, βουνὸ καὶ κάμπος πλάι πλάι. Ὅσο μὲ τὸ ἡλιοσήκωμα ζεσταίνονται τὰ κορφοβούνια νωρίτερα καὶ γληγορότερα, τόσο ἀνεβαίνει ἀπὸ κάτω ὁ ἀέρας. Μετὰ τὸ ἡλιοβασιλεμα ἀρχίζει ἀψηλά στὸ βουνὸ ἢ ἀχτιδοβολιά τῆς γῆς γοργὴ πρὸς τὰ οὐράνια: ἡ ἀεροφορὰ στρέφει κατακαμπίς. Ψυχρὸς ἀέρας κατεβαίνει ἀπὸ τίς βουνοκορφές πρὸς τὸν κάμπο, θερμὸς ἀνεβαίνει ἀπὸ κάτω καὶ ἔτσι σὲ μερικὰ μέρη θὰ διεῖς σπύτια στὶς βουνοπλαγιές θερμότερα τῆς νύχτα παρὰ στὸν κάμπο. Ἄν τυχὸν οἱ ἄνεμοι ἀφτοὶ στὰ μέρη μας δὲν ἔχουνε γενικὰ ὀνόματα δοσμένα ἀπὸ τοὺς βουνίσσιους μας, θὰ μπορούσε ἴσως νὰ ὀνομάσει κανένας, ἀνεβάτη ἢ καμπία τὸν πρῶτο, κατεβάτη ἢ βουνήσιο τὸ δεύτερο.

Μεγάλα ἀψηλά ὁμάλια ἔχουνε ὑπερβολικὴ ζέστη τῆς μέρας, ὑπερβολικὸ κρύο τῆς νύχτα, ὑπερβολικὸ κρύο τὸν χειμῶνα. Στὰ μεγάλα χαμηλά ὁμάλια εἶναι τὸ κλίμα πολὺ διαφορετικὸ ἀναλογία τὸ ἡλιασμα, ἀναλογία τὴν προφύλαξη πού ἔχουνε ἀπὸ βουνοσειρές, εἴτε δίχως σκίπη μένουνε ἀνεμόδαρτα.

Ἄνεμοι περιοδικὸι ἀπὸ μακριὰ ἐρχάμενοι εἶναι

στὰ μέρη μας τὰ χαμψίνα, πού θὰ πεῖ πενηνταμερήτες. Στὴν Ἰταλία ὁ Συρόκος ἀπ' τὴ Σαχάρα, ὁ Μιστράλης δυτικὸς, στεγνὸς, δυνατὸς ἄνεμος στὰ νοτινὰ τῆς Γαλλίας.

Σ' ἀένη κίνηση καὶ ἀλλαγὴ βρίσκεται ἡ νερατμίδα στὴν ἀτμόσφαιρα. Θάτυχε νὰ διεῖς τὸ καλοκαίρι πρῶτ' πρῶτ' σὲ βουναλάκι κοντινὸ νὰ κάθεται ἀνάλαφρο συνεφάκι, σὰ βελουδένια πάχνη. Ὅσο σηκώνεται ὁ ἥλιος τὸ συνεφάκι ἀρηάνει, σκορπᾷ, χάνεται. Ἡ νερατμίδα ἀπ' τὴ ψύχρα τῆς νυχτερινῆς ἀντιβολιάς: ἐκεῖ ἀπάνω πυκνωμένη σ' ἀφρὸ ἀχνῆς διαλύθηκε πάλι σ' ἀφαντὴ νοτιδα τοῦ ἡλίου τίς πρῶτες θερμὲς ἀχτιδες. Ἄλλες φορές θὰ εἶδες τὸν οὐρανὸ καθαρὸ καὶ διάφανο πρῶτ' πρῶτ' νὰ μαζεβεῖ στὸ ἡλιοσήκωμα συνεφάκια. Ὁ ζεστός ὑγρὸς ἀέρας ἀνεβαίνοντας ἀπὸ κάτω κρυώνει ἐκεῖ ἀπάνω καὶ ἡ νερατμίδα του πυκνώνεται σὲ φουσκάλιδες. Ἄφτὰ τὰ δρατὰ φαινόμενα σοῦ δίνουνε μιὰ ἰδέα τοῦ τί γίνεται ἀνείδοτα καὶ ἀνιῶθητα, στὴν ἀερόσφαιρα μέσα μὲ τῆς νερατμίδας τὴν ἀένη πυκνωσὴ καὶ ξάχνιση. Ὅταν ἡ νερατμίδα πληθαίνει τὰ κομπαλάκια τῆς βαραίνονε, τὸ σύνεφο δὲν κρατιέται ἀνάερα, πέφτει κατὰγίς σὲ σταλαματιές βροχῆς.

Οἱ βροχές γίνονται κατὰ διάφορους τρόπους. Ὅταν ὁ ὑγρὸς ἀέρας ἔρχεται ἀπὸ μέρη ζεστὰ, οἱ σταλαματιές εἶναι μικρές, ἡ βροχὴ εἶναι στρωτὴ καὶ βαστᾷ. Ὅταν πάλι ὁ ἀέρας ὁ φορτωμένος τῆς νερατμίδας ἔρχεται ἀπὸ ψυχρὰ μέρη, ὅτα λ. χ. τὸ ἀερόρεμα τὸ πολικὸ χύνεται κατὰ τὰ ἰσημερινὰ, ἢ βροχὴ γίνεται ἀριά, μὲ χιτρώους κόμπους, ὀρητικὴ, καὶ περαστικὴ—ταραχτὴ—μὲ συνακόλουθα ἀστραπόβροντα, ἀστροπελέκια, μεγὰλα καὶ ξαφνικὰ πηδήματα στὴν ἀτμοσφαιρικὴ ἡλεχτροτονία κτλ.

Στὴν Ἐβρώπη τὰ περιγιάλα τοῦ ὠκεανοῦ εἶναι πολὺβροχα ἐξαιτίας τοῦ γκολφστρίμ (κορφορέμα) καὶ τὸν θερμὴ νοτιδα φορτωμένο ἀέρα πού φέρνει ἀπὸ πάνω του. Τὰ παραμέσα λιγὸβροχα. Στὶς μεγάλες στεριές οἱ ἀψηλές βουνοσειρές εἶναι σὰ συνεφοπήχτες. Στὸ βορινὸ τὸ δικὸ μας τὸ μισόσφαιρο λ. χ. τὸ ρέμα τοῦ ἀπάνω περάτη ἔρχεται καὶ κρυώνει στὶς πγιο ἀψηλές βουνοπλαγιές πού βλέπουνε κατὰ τὸ νότο. Ἔτσι στὰ Ἰμαλάγια ἔχουνε ἀπ' τὴ νοτινὴ πλευρὰ, τίς μεγαλύτερες βροχές τοῦ κόσμου (ὡς 15 μέτρα τὸ χρόν). Ἄπ' τὴν ἀντίθετη, τὴ βορινὴ σκεδὸν καθόλου βροχὴ.

Ὅταν ἡ θερμοκρασιὰ στὸ σύνεφο πέσει κάτω ἀπ' τὸ μηδενικὸ ἢ νερατμίδα πῆζει σὲ χιόνι, καὶ ἀφτὸ μᾶς ἔρχεται κάτω χιόνι, χιονόνερο ἢ βροχὴ.

Πολὺ σημαίνει γιὰ ἕναν τόπο κατὰ πού εἶναι στρεμένος: ἂν βλέπει κατὰ τὴν ἀνατολή, κατὰ τὴ δύση, κατὰ τὸ βορρῆα, κατὰ τὴ νοτιὰ: ἂν εἶναι σκεπὸς ἢ ἀνοιχτὸς, ἀπᾶνεμος ἢ ἀνεμόδαρτος.

Πολὺ σημαίνει καὶ τὸ τί ἔδαφος ἔχει ὁ τόπος. Κατὰ τὴ σύσταση του κρατεῖ ἢ ἀφίνει τὸ νερὸ καὶ στραγγᾷ. Ὑπάρχουνε μέρη (Γένουα, Καμπὸ) ὅπου ὅσο καὶ ἂν βρέχει στὴ στιγμὴ στεγνώνει τὸ χῶμα. Ἡ γλίνα (ἄργιλος) κρατεῖ λ. χ. πολὺ νερὸ, μὰ πιάνει στὴν ἐπιφάνεια γλήγορα τσίπα, καὶ ἡ ὑγρασιὰ μένει στὸ βαθὸς. Χῶματα ἀμουδερὰ καὶ χαλικωτὰ στραγγοῦνε γλήγορα. Μεγὰλη ἐπίδραση ἔχει καὶ ἡ ντυσιὰ, ἢ φυτωσιὰ, ἂν δηλ. τὸ ἔδαφος εἶναι δεντροφορεμένο ἢ σκεπασμένο χαμόδεντρα ἢ χορτάρια, ἂν ἔχει βάλτους, βούρκους, στεκάμενα νερὰ κτλ.

Στὸ ἔδαφος τὸ δασωμένο κανονίζεται ὁ καιρὸς. Ἀχτιδοβολιά καὶ ξάχνιση, φωτοβολιά καὶ λιοπύρι μετριάζονται. Τῆς νύχτα ὁ ἀέρας μίς τὸ δάσος δὲν κρυώνει ἔτσι γλήγορα ὅπως στὰ γυμνά. Τὸ χειμῶνα κρατεῖ τὸ δάσος ζέστη, τὸ καλοκαίρι δροσιὰ. Τὰ ὑγρὰ κατεβάσματα, βροχὴ, χιόνι στὸν τόπο τὸ

δασωμένο γίνονται συχνὰ καὶ κανονικά. Ἡ ζωντανὴ δενδροσκεπὴ καθαρίζει τὸν ἀέρα καὶ προφυλάγει τὸ μέρος ἀπὸ δυνατοὺς ἀνέμους, τοπικοὺς ἢ μακρινούς. Οἱ πηγές δίνουνε νερὰ καλόποιστα, ἀλαφρὰ, χωνεφτικά, διουρητικά.

Ἀπὸ τὰ μεγάλα κακὰ πού μᾶς γενίκανε ἀπὸ μιὰ κάπια σημαντικὴ θρησκεία ἕνα εἶναι καὶ ἡ συστηματικὴ καταστροφὴ πού ἔκαμε στὰ δάση γιὰ νὰ διώξει ἀπὸ κεῖ μέσα μὲ τὸ τσεκούρι θεότητες ἰσκιόφύλαχτες, ἀξέχαστες δασοφυλάχτες.

Ὡς τόσο ἀνάγκη νὰ σταθεῖ. Τὰ καθέκαστα τοῦ καιροῦ καὶ τῶν κλιμάτων τελειωμὸ δὲν ἔχουνε καὶ ἔτσι ἐρκολα μετεωρολόγος δὲ γίνεται κανένας.

Εἶναι ἀρχαγες δυνατὸ νὰ ξεχωρίσουμε καὶ ὁμαδιάσουμε τὰ κλίματα ἔτσι πού νὰ μπορούμε ἀπὸ λίγα χαρακτηριστικὰ νὰ διαλέγουμε τὸ κλίμα; Δύσκολο πολὺ τὸ πράμα.

Ὁ Alexander von Humboldt πού κατὰστησε τὴν ἐπιστημονικὴ κλιματολογία, πρότεινε νὰ ἐνώσουμε στοὺς χάρτες ἀπάνω τοὺς τόπους πού ἔχουνε τὴν ἴδια μέση θερμοκρασιὰ μὲ γραμμὲς ἰσοθερμιᾶς ὅπως τίς λίνε. Τὴν ἴδια μέση Θ_z τῆς χειμωνιάτικης καὶ τῆς καλοκαιριανῆς τῆς δείχνουνε ἀνάλογες γραμμὲς ἰσοχειμωνιάς καὶ ἰσοθερμιᾶς.

Μὰ καὶ ἀφτὴ ἡ κατάταξη πολὺ δὲ μᾶς ἐρκολώνει. Ἄς ποῦμε διὸ τόποι ἔχουνε τὴν ἴδια μέση Θ_z. Ἄφτὸ θέλει νὰ πεῖ πῶς ἡ ζέστη πού παίρνουνε οἱ διὸ ἀφτοὶ τόποι, σὲ μιὰ σειρά χρόνια (10, 20, 30 γιὰτί ὅσο περισσότερο τὰ χρόνια τόσο σωστότερος ὁ μέσος ὄρος) εἶναι τόση σὰ νὰ εἴδεινε τὸ θερμομέτρο ὅλα ἀφτὰ τὰ χρόνια μὲρα νύχτα 150. Μ' ἀφτὸ ὅμως δὲ μαθαίνουμε πῶς μοιράζεται ἡ ζέστη ἀπ' τὴ μέρα στὴ νύχτα, ἀπ' τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη, ἀπ' τὴ μιὰ βδομάδα στὴν ἄλλη, ἀπ' τὸ χειμῶνα στὸ καλοκαίρι, ἀπ' τὸν ἕνα χρόνον στὸν ἄλλο. Μὰ καὶ ἀφτὰ ἂν τὰ ξέρουμε δὲ θὰ μᾶς ὠφελοῦσανε πολὺ παραπάνου. Ἡ ἀεροπίεση, ἡ φωτοβολιά, οἱ ἄνεμοι, ἡ ἡλεχτροτονία, οἱ βροχές, τὰ χιόνια φέρνουνε τόση ἄλλη ποικιλία.

Ὁ Jules Rochard χωρίσε τὰ κλίματα κατὰ τὴ Θ_z σὲ ἰσημερινὰ πού ἔχουνε μέση

25° centigrads.

—ζεστὰ ἀπὸ 25° ὡς 15°.

—μέτρια ἀπὸ 15° ὡς 5°.

—ψυχρὰ ἀπὸ +5° ὡς -5°

καὶ παγωμένα ἢ πολικὰ ἀπὸ -5° ὡς -50°. Διαίρεση πολὺ γενικὴ ἢ μεγὰλη ποικιλία στὰ καθέκαστα τῆς ἐλατῶνει τὴν ἀξία. Στὴ Βερχογιάνσκα λ. χ. τῆς Σιβηρίας τὸ καλοκαίρι ἀνεβαίνει ἡ Θ_z ὡς τὰ 31° πάνω καὶ τὸ χειμῶνα κατεβαίνει ὡς τὰ 70° κάτω ἀπ' τὸ μηδενικὸ.

Μιὰ ἀλαφθητικὴ κατάστροψη τῶν τόπων, τοῦ καθενὸς μὲ τὸ κλίμα του, θὰ ἔφερνε μιὰ ἐπανάληψη στὰ καθέκαστα. Ἄφτὰ τὰ βρισκεῖς σὲ μινωγραφίες.

Ὡς τόσο ἕνας ἄνθρωπος γιὰ ν' ἀλλάξει κλίμα θὰ πάει σ' ἕνα τόπο. Ὁ τόπος ἀφτὸς θὰ εἶναι ἢ σὲ θάλασσα ἢ σὲ στεριά, ἢ σὲ βουνὸ ἢ σὲ κάμπο. Τὸ πγιο πραχτικὸ λοιπὸν καὶ χρήσιμο εἶναι νὰ ξεχωρίσουμε τὰ κλίματα σὲ θαλασσινὰ καὶ στεριανὰ. Πάντα ὅμως ἀνάγκη νὰ ἐξετάζουμε ὅλα τὰ ἰδιαίτερα τοῦ κάθε τόπου: νὰ μὴν ξεχνοῦμε πῶς ὁ ἴδιος τόπος κατὰ τὴν ὥρα τοῦ ἔτους μπορεῖ νὰ γίνεταί τόσο διαφορετικὸς σὰ νᾶτανε ὅλως διόλου ἄλλο κλίμα. Νὰ μὴν ξεχνοῦμε ἀκόμα πῶς τὰ κλίματα ἀλλάζονε ὄχι μόνον ἀπὸ τὴ μιὰ ὥρα τοῦ ἔτους στὴν ἄλλη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μιὰ σειρά χρόνια σ' ἄλλη. Φαίνεται πῶς ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες τὸ κλίμα τῆς δυτικῆς Ἐβρώπης δείχνει περίοδος ἀπὸ καμιά 15αριὰ χρόνια, μιὰ ζεστὴ καὶ ξερὴ μιὰ κρύε καὶ ὑγρὴ. Μὲ τίς

περίοδος άφτίς βρήκανε πώς άνεβαίνουνε και κατεβαίνουνε τά νερά τής Κασπίας θάλασας. Ή λίμνη άφτή μὴν έχοντας πού νά ξεχύνει τά νερά της, μιάζει ένα φυσικό, γιγαντινόν βροχόμετρο. Δέ θυμίζουνε άραγεσ οί περίοδος άφτίς, τόν ιστορικό όνειρο του Φαραώ με τίς 7 κ' 7 άγγελίδες και τήν εξέγηση πού έδωσε ό Ίωσήφ;

Άφτό τέλος πού λέμε καιρό στάση δέν έχει. Κυλά σέ άένκη ροή, βρίσκειται σέ άδιάκοπο γίνε. Ό προσεχτικός άναγνώστης θά καταλάβε πώς άφτό δά θελήσαμε νά δείξουμε ιδώ. Οί λίγες άφτίς γραμμής άλλο σκοπό δέν είχανε.

Άνάλυση τέλια για τόν καιρό και για τή κλίματτα θ' άπαιτούσε βιβλίον άλάκαιρο.

Τί έπιρροή έχει τόν κλίμα στον άνθρωπο, στίς άθρόπινες διάδες, ίστις φυλές θά χρειάζούτανε ιδιαίτερη έργασία για νά τόν δείξει.

Τί έπίδραση έχει στον άρρωστο θά τόν διούμεσ' ένα άλλο μέρος.

Ιούλιο, 1906.

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ
γιαρός.

ΒΑΙΔΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΒΑΡΟΥΝΑ

(Ργβ. β. 85.)

Υμνος μεγάλος και γλυκός και τρίασθαός θά ψάλλει
Τόν βασιλέα τ' Βάρουνα τόν πολυζακουμενον,
Πού για τόν Ήλιον άπλωσε τή Γή, καθώς ό σφάχτης
Ένα τομάρι δαμαλιού τάπλωνε τεντωμένο,
Κ' έστειλε τόν στερώνμα πάνουθε από τή δάση,
Κ' έδωσε γνώση στές καρδίες, γάλα στές άγγελίδες,
Γοργόνη στάτια κ' έβαλε στον ουρανόν τόν Ήλιο,
Τή στία στον κόρφο των νερών, τόν Σώμα στα χεράκια. (1)
Και τόν πύθρι των γενεών άνάποδα γυρμένο
Ό βασιλέας ό Βάρουνας των ζωντανών ό άφέντης
Άπόλυσε στον ουρανόν, στή γή και στον άέρα
Ποιεί άφτίς τούς κόσμους του και τή σπυρά ή βροχή του
Βρέχει τή χώματα τής γής, βρέχει και τόν άέρα,
Σάν τάρμεμα των σύμφων ό βασιλέας ποθήσει,
Και τότες νύνει τή βουά κατάμαυρη κατάχνια
Που οί δυναμόχεροί ήσαν, οί Άνέμοι, τήνε λυώνουν.
Και τού θεού του Βάρουνα του πολυζακουμενον
Τόν θάμα τόν τεράστιο τώρα θά ξεφωνήσω:
Στεκόμενος στον ουρανόν μετράει τή κατατόπια
Τής γής, όπουνε άπέρχεται, κ' έχει τόν ήλιο μέτρο.
Και τού σφώττου θεού τήλλο μεγάλο θάμα
Κανέναν δέν έτόλμησε νά τόν κατηγορήσει:
Χύνονται σ' ένα πύλαγο τάτραφερά ποτάμια
Μά τά νερά τής θάλασας ποτέ δέν ξεχειλάνει
Κι' αν ίσως κάποιος έμεις φίλον άγαπημένον,
Πού μας άγάπησε κι' άφτίς, ή και τόν άδερφό μας
Ή γείτονα, ή και σύντροφον ή κ' ένα τέλει ξένον,
Ό Βάρουνα, άδικήσαμε, συχώρασε τόν σφάλμα.
Κι' αν ίσως άπατήσαμε, σίν πύγεις στο πικρινίδι,
Κι' αν δίχως νά τόν έρούμε, κι' αν με τή θιλήσή μας,
Ό Βάρουνα, κατάλυσε τές άμαρτίες μας όλες,
Και θάμαστε παντοτινά με σένα φιλιωμένοι.
(1) Σώμας ιδώ δέν είνε τόν πιστό πού άπαντήσαμε στον
έλλον υμνο, αλλά άφτό τόν φυτό τής Άσκληπιός. Σπία
μέσα στα νερά είνε ή φλόγα τής άστραπής.

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ Η ΔΕ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ

Στό τελευταίο φυλλάδιόν τους τά «Παναθήναια» αρχίζουν νά δημοσιεύουν τίς άπάντηδες πού τους στείλανε πολλοί στο ρώτημά τους «ά διαβάζουμε ή όχι και γιατί δέ διαβάζουμε», Άπό τίς άπάντηδες αυτές ξανατιπώνουμε και μετς μερικές γιατί θαρρούμε τόν ζήτημα σπουδαίο και άξιο νά μελετηθεί πλατιά και σιχαστικά.

Στό πρώτο ρώτημά σας, δηλαδή αν τόν βιβλίον και τόν περιοδικόν βίσκουνται σέ κρίσιμη κατάσταση στην Ελλάδα, μου είναι κάπως δύσκολο νάπαντήσω.

Άφτά έσείς ίκει κάτω θά τά ξέρετε καλήτερα. Παρατηρώ μονάχα πώς τόν ρώτημα σας τιμζ' άποιος βγάζει περιοδικόν, συνηθίζει και λέει πώς όλος ό κόσμος περιοδικά θέλει και τίποτις άλλο.

Έσείς βλέπω με χαρά μου πώς τέτοιες ρεκλάμες δέν τίς καταδέχεστέ. Μάλιστα σά νά δείχνατε κάποιαν άνησυχία, σά νά σας φαίνεται πώς τόν έλληνικό τόν κοινό με τόν παραπάνω δέ διαβαζει. Έχετε δικιο κ' έρχουμαι τώρα στο δέφτερο τόν ρώτημά σας, γιατί νά μη διαβαζει τόν κοινό;

Ή άπάντηση έφκολη. Δέ διαβαζει τόν κοινό για πολλούς λόγους. Δέν είναι άκόμη μορφωμένο. Δέν είναι προχωρημένο τόν βιβλιοσηπόριο. Δέ γράφονται άρκετά έργα τής φαντασίας. Δέν πρόφτασε ή δέν μπόρεσε—τό δημόσιο νά κάμη σύντροφο τής ζωής του τόν περιοδικόν ή τόν βιβλίον. Κι ώστόσο τόν βιβλίον και τόν περιοδικόν τού άρέσουνε. Άπόδειξη πού διαβαζει βιβλία και περιοδικά, όταν τού έρχονται από τήν Έβρώπη.

Όλους τούς λόγους πού σας άράδιασα, ίσως λιγάκι σύντομα, έλζετε νά τούς συμμαζώσουμε σ' ένα νε και μόνο. Ή έθνική γλώσσα δέν καλλιεργήθηκε όπως έπρεπε νά καλλιεργηθή. Γι'αυτό δέ μορφώθηκε τόν δημόσιο για τούτο δέν έπρόκοψε τόν βιβλιοσηπόριο για τούτο δέ γράφονται άρκετά έργα τής φαντασίας για τούτο δέν έγινε τόν βιβλίον ή τόν περιοδικόν σύντροφος γλυκός τής ζωής μας για τούτο διαβαζουμε από τήν Έβρώπη.

Ένας δημοσιογράφος μου έλεγε μι' άφορά, πώς αν άξανα δοκίμαζε νά βγάλη φημερίδα στή δημοτική, άναγνώστες δέ θέβρισκε. Καθαφτό άδικο δέν είχε νά τόν λέη, άφού σήμερα μόνο οί γραμματισμένοι άγοράζουν φημερίδες—στοχαστήτε πώς ή μεγαλύτερη κυκλοφορία δέν ξεπερνά τίς δεκαπέντε δεκοχτώ χιλιάδες άντίτυπα, μέσα σέ τόσο πληθυσμό, σέ τόσα μιλλιούνια Ρωμιούς— κ' οί γραμματισμένοι δέν μπήκανε άκόμη στο νόημα. Σωστό νά μην τόν θαρρούμε όμως πώς ό δημοσιογράφος μας δέν τόν παρακάνει και λιγάκι. Σάν πολύ σκούρα τά βλέπει τά πράματα. Μι' ά δημοτική φημερίδα—όπως ό Νουμάς— μορφώνει δικό του, καινούριο δημόσιο πού μεγαλώνει κι άφτό. Ένα περιοδικόν στή δημοτική θά κερδίση άναγνώστες πού για τήν ώρα δέν έχουνε μήτε βιβλίον μήτε περιοδικόν, μήτε φημερίδα νά φωτιστούνε, πού μήτε τόν υποψιάζονται κιόλας πώς μπορεί ένας άθρωπος και νά διαβάση. Νά ξέρετε πώς κ' ή μόδα έχει νά πη τόν λόγο της σέ τέτοια ζητήματα. Ποιός διαβαζε δημοτική, ιδώ και κάμποσα χρόνια; Και ποιός σήμερα διαβαζει; Φτάνει νά γίνη άρχή κι όλα γίνονται: κατόπι, ίκει πού μήτε τόν όνειρέβεται κανέναν. Έχουμε κάποια πείρα σ' άφτά έμεις οί δημοτικιστάδες. Τά βιβλία μας τά μοιράζουμε. Και ιδέα δέν έχετε πόσοι τά διαβαζουμε: τόν συμπεραίνω από τά γράμματα πού κι ό ίδιος λαβαίνω λαβαίνω και γράμματα όπου μου γυρέβουνε νά στείλω. Και τούτο μου θυμίζει κάτι πού μου έπε μι' ά μέρα ιδώ στην Έθνηκή Βιβλιοθήκη ένας άπό τούς βιβλιοθηκάρους πού ή δουλειά του είνε νά κρατ' σημείωση για κάθε κώδικα πού έβγαίνει από τή Βιβλιοθήκη. Θά ξέρετε πώς τούς δανίζουνε χωρίς καμιά δυσκολία, κ' ένοείται τούς δανίζουνε χάρισμα. Μου έλεγε τόν λοιπό. « Τόν έμπόριο φέτο καλά πήγε ή ζήτηση πάλυνε.» Τά ίδια θά σας πώ και γώ τόν έμπόριο τόν δικό μου πάει καλά. Νάγοράζουμε όμως στού Κολλάρου, άλλος λόγος.

ΨΥΧΑΡΗΣ

Ξέρω από τή μικρή μου πείρα πώς από βιβλίον

και τόν περιοδικόν δέν ήζιώθησαν ποτέ τής έπαρκούς προσοχής του έλλ. κοινού, πώς «ό έλλ. λαός δέν υπήρξε ποτέ έπαρκώς άναγινώσκων», και πώς οί άφρμές του κακού αυτού—γιατί θαρρώ για κανόν πρέπει νάν τόν λογαριάζουμε τόν ότι δέν προσέχουμε άρκετά, αν όχι καθόλου, στα βιβλία και στα περιοδικά, στην πνευματική δηλ. παραγωγή τού τόπου μας—είναι οί άκόλουθες:

- α) Τόν σχολειόν.
- β) Ή γλώσσα.
- γ) Ή άφώρητη τσιγκουνιά τού Ρωμιού όταν τού πείς πώς πρέπει νά πλερώσει για νά διαβάσει.

Στό σχολειόν, με τόν άντικειμενικό σύστημα πού βασιλεύει, άντι νά μας γεννηθεί ή άγάπη, όπως θά είνε και τόν φυσικό, μες γεννιέται ή σιχασιά στο βιβλίον. Μή λογαριάζεις τούς λίγους πού τελιώνοντας τόν σχολειόν, εξακολουθούνε νά διαβαζουν και άλλα βιβλία, εζόν τά βιβλία τής δουλειας τους ή τής επιστήμης τους, και φιλολογικά δηλ. βιβλία—γιατί θαρρώ πώς τά «Παναθήναια» για φιλολογικά βιβλία ρωτούνε. Οί τέτιοι είναι μισός ή ένας στους χίλιους, μά δέ θά πεί τίποτ' αυτό. Ότα φεύγουνε χίλιοι από τόν σχολειόν και μόνο μισός ή ένας άπ' αυτούς τούς χίλιους άποφασίζει νά δείξει κάπια άγάπη, ως είναι και πλατωνική, για τή φιλολογία τής πατρίδας του, είναι τόν ίδιο σά νά πηγαινούνε χίλιοι στον πόλεμο και μόνο ένας άπ' τούς χίλιους αυτούς νάναι γυμνασμένος και νά ξέρει νά μεταχειριστεί τόν ντουφέκι. Με τόν έναν πολεμιστή δέν κερδίζεται ή νίκη και με τόν έναν άναγνώστη δέν μπορεί νά ζήσει ούτε τόν βιβλίον ούτε τόν περιοδικόν.

Νά και ένα παράδειγμα από χιλιάδες τέτια γύριζα ένα μεσημέρι σπύτι μου κρατώντας στα χέρια μι' έκδοση του Σολωμού. Σιμά στην όξωπορτα άνταμώθηκα με κάπιο γνωστό μου δικηγόρο: κάτι ήθελε νά μου πεί, κι άπάνω στην κουβέντα, παίρνοντας τόν Σολωμό και ξεφυλλίζοντάς τον, μου έιπε:

—Μπα! είν' αυτός πού γράψε τόν Ύμνο τής Έλευθερίας;

Και τόν αυτίος τόν έιπε με τίτιο τόνο σά νά μιλούσε για κανέναν μπαλωματτή. Κι όμως είνε δικηγόρος. δηλ. επιστήμονας, μά τί φταίει άφού τόσα χρόνια πού ξόδιασε στο σχολειόν, όχι μόνο δέ φροντίσανε οί δασκάλοι του νάν τον κάνουνε νάγαπήσει τόν βιβλίον, μά ούτε κουρασθήκανε νάν τού πούνε ποιός είναι «αυτός» ό Σολωμός, ώστε άμα τύχει κουβέντα νάν τόν λέει τόν «αυτός» με κάπια εύλάβεια;

Είπαμε και τή γλώσσα για δεύτερη, ίσια σπουδαία με τήν πρώτη, άφορμή. Πώς θέλεις νά διαβάσει ό Ρωμιός και νάγαπήσει τόν βιβλίον σου ή τόν περιοδικόν σου (γενικά ιδώ τόν «αυτό» κι όχι προσωπικά) όταν από τή μι' ά μεριά τού γράφεις μι' ά γλώσσα ψεύτικη, άφύσικη, άνευρη, φόρια, πού άρίνει όλωσδιόλου άσυγκίνητη τήν ψυχή του και πού δέν τή νιώθει καλά καλά τίς περισσότερες φορές, κι άπό τήν άλλη μεριά τονέ μαθαίνεις νά σιχαίνεται τή φυσική του γλώσσα, τή γλώσσα πού μιλάει και πού αιστάνεται, λέγοντάς του, πώς είναι: πρόστυχη γλώσσα, χυδαία, χωριάτικη, κάποτε και... προδοτική; Πώς τού δίνεις βιβλίον ή περιοδικόν και έχεις τήν άπαίτηση νάν τάγαπήσει, όταν δέν τού δίνεις μαζί και γλώσσα;

Τρίτη άφορμή είναι ή τσιγκουνιά μας. Τζαμπατζήδες φοβεροί και στο διάβασμα. Θέλουμε—πάντα τόν μισό ή τόν ένα στους χίλιους, είπαμε νά λογαριάζουμε—νά διαβαζουμε, έχουμε μάλιστα τήν άπαι-

τηση νάναι διαλεχτά τὰ βιβλία και καλὰ τὰ περιοδικὰ, μὰ δὲν τάποφασίζουμε και νὰν τὰγοράζουμε. Ἄ μὰς τὰ δώσουνε χάρισμα ἢ ἂν τὰ πάρουμε δανεικά, καμιά φορά κι ἀγύριστα, πάει καλά· ἀλλιώτικα δὲν τὰ διαβάζουμε και... τὰ κρίνουμε. Γι' αὐτὸ κάθε ἐκδότης βιβλίου ἢ περιοδικοῦ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λογαριάζει τοὺς ἀναγνώστες του σύμφωνα με τοὺς ἀγοραστὲς του, μὰ νὰ πολλαπλασιάζει τοὺς ἀγοραστὲς με τὸ 10—ἂν ὄχι και με τὸ 100— γιὰ νὰ βρεῖ ἀπὸ πόσους διαβάζεται. Ρωμιὸς δὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ ξέρι νὰ κουτσοσυλλαβίζει και νὰ μὴ διαβάζει μιὰ δυὸ φημερίδες τῆ μέρα. Κι ὅμως ρωτῆστε τοὺς δημοσιογράφους, και θὰ σὰς πούν πὼς ἡ κυκλοφορία τους εἶναι τόση σὰ νὰ μένουν τὰ ἐννέα δέκατα τῆς Ἑλλάδας ἀκατοίκητα ἢ νὰ κατοικοῦνται ἀπὸ στραβούς.

Ἵπάρχει και τέταρτος, μεγάλος κι αὐτὸς ὀχτρός τοῦ βιβλίου και τοῦ περιοδικοῦ, τὰ ἀναγνώσματα τῶν ἐφημερίδων ποὺ τώρα τώρα πληθύνανε τόσο ὥστε νὰ ξεδιψᾶνε μ' αὐτὰ πολλοὶ φιλιαναγνώστες (!), μὰ τὸν ὀχτρὸ αὐτὸν δὲν ἀξίζει νὰ τὸν πειραξουμε, ἀφοῦ ἀργὰ ἢ γλήγορα, με τὸ δρόμο ποὺ πῆρε, θὰ γίνι στὸν κόσμο βαρετὸς και θάρχησει νὰ κλαίρη κι αὐτὸς τὴν τύχη του.

Τὸ ζήτημα ποὺ ἀνοίγεις, ἀγαπητὲ κ. συνάδερφε, εἶναι μεγάλο και πολύπλοκο και μπορεῖ κανεὶς πᾶνου σ' αὐτὸ νὰ γράφει, νὰ γράφει, και πάντα νᾶχει ἀκόμα κάτι νὰ πῆ. Μὰ ἔχεις βάλει κ' ἕναν περιορισμὸ, ὅσοι δηλ. ἀλάβουν τὴν καλωσύνη νᾶπαντήσουν νὰ περιορισθοῦν εἰς ὀλίγα και περιεκτικὰ λόγια, και ὁ περιορισμὸς αὐτὸς με κάνει νὰ φοβοῦμαι πὼς εἶπα παραπολλά, ἐνῶ καταλαβαίνω πὼς θὰ μπορούσα νὰ πῶ δέκα φορές τόσα, ἴσως και περισσότερα.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Οὔτε τὸ περιοδικόν, οὔτε ἡ ἐφημερίς, οὔτε τὸ βιβλίον, οὔτε ἡ ἀνοιξίς, οὔτε τὸ Ρωμουνικόν ζήτημα οὔτε κἂν τὸ σταφιδικόν ὑφίσταται κρίσιν. Τὸ μοναδικόν πρᾶγμα τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς ἐσχάτην κρίσιν ἀνέκαθεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς Ἐλευθετοῦ ἰδῶ χωραφιῶ εἶναι·

Ὁ ΕΛΛΑΔΙΚΟΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ, δηλαδή τὸ Σάπιο Καρπούζι.

Λοιπὸν, ὅταν θ' ἀποφασίσετε νὰ τὸ κόψετε, μοῦ τὸ λέτε κ' ἐμένα, κ' ἐγὼ εὐχαρίστως ἀναλαμβάνω νὰ γίνω δῆμιος.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ἜΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΡΗΤΟΡΙΚΗ

Εἶδα τόσα και τόσα συλλαλητήρια νὰ γίνονται χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα και πολλές φορές με ζήμια, ὥστε μοῦρχεται ἀνδία δταν ἀκοῦω πὼς μαγερεύεται κάτι τέτοιο.

Εἶχα τὴν περιέργειαν κι' ἐπῆγα στὸ συλλαλητήριο τῆς Τετάρτης. Εἶδα ἕναν ὄγκο μαῦρο ἀκίνητο, λυπημένο, νὰ πλημμυρίζει τὴν πλατεῖα τοῦ Συντάγματος και νὰ περιμένει ν' ἀκοσει κάτι, ν' ἀποφασίσει κάτι.

Κι' ἐβγάκαν ῥήτορες στὸ μπαλκόνι και τὰ εἶπαν ὠραία ὅπως πάντοτε, κι' ὁ κόσμος ἐνθουσιάζτηκε και ὁ κόσμος συγκινήθηκε κι' ὁ κόσμος χειροκρότησε. Δὲν ἔχω γερὸ μνημονικὸ μὰ μπορεῖ ποτὲ ἀνθρώπος νὰ ξεχάσει πὼς ἐδῶ και λίγους μῆνες στὴν

ἴδια πλατεῖα μαζεῦτηκαν στὶς 25 Μαρτίου οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι και πὼς πέρασε με σανίδες και ροπαλα, βαρελότα και κουμπούρες, ἄλλο τεράστιο μπουλοῦκι ἀπὸ τοὺς ἴδιους κι' ἀρχίσανε τίς πιστολιές ὄχι γιὰ Ἰδέα, ὄχι γιὰ Πατρίδα, ὄχι γιὰ Θρησκεία παρα μόνον γιὰ τὸ παντοδύναμο ΡΟΥΣΦΕΤΙ;

Θὰ πῆλα νὰ μὴ θυμοῦμαι τίποτε ἀπ' αὐτὰ γιὰ νὰ ἐλπίζω περισσότερο στὴ θέληση τοῦ λαοῦ και νὰ πιστεῦω εὐκολώτερα τὰ λόγια τῶν ῥητόρων.

Ἄλλὰ εἶδα ἐνθουσιασμοὺς ν' ἀνάβουν και νὰ σβύνουν γλήγορώτερα ἀπὸ ἕνα τσιγαρέτο.

Ἄκουσα λόγια νὰ φτερουγίζουν και νὰ χάνονται σὸν πουλιὰ διαβατάρικα.

Κι' ἐστὶ ἐγεννήθηκε στὴν ψυχὴ μου ὁ δισταγμὸς.

— Ἄς μὴθυμοῦμεν τοὺς εὐκλεεῖς ἡμῶν προγόνους, ἐφῶναξε κάποιος ῥήτορας.

Κι' ἕνας ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ κούνησε τὸ κεφάλι του και εἶπε·

— Αὐτοὶ μὰς φάγαν τὸ κεφάλι.

Τέτοια λόγια, γεμάτα μετάνοια και πόνος, βγαλμένα ἀπὸ τὸ στόμα ἑνὸς ἀπλοϊκοῦ πιά κι' ὄχι γραμμένα μοναχὰ στὶς στίλες τοῦ «Νουμά» εἶναι ἀξία γιὰ νὰ δίνουν ἐλπίδες δι' ἰσχυροῦς ἢ στιγμὴ ποὺ ὁ λαὸς θ' ἀνοίξει τὰ μάτια του.

A. M.

ΣΤΟ ΚΟΝΙΣΜΑ ΜΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Σὰν ἦχο θλιβερό τ' ὄργανο ἀφίνει
Στῆς ἐκκλησιᾶς τοὺς θόλους κι' ἀνεβαίνει,
Μαρία, στὸ βωμὸ σου ἢ προσευκῆ
Ποῦ μέσ' ἀπ' τὰ λιβάνια θερμῆ βγαίνει.

Μ' ὄλο πὸν νὰ προσεύκουμε δὲ ξέρω,
Κι' ἀφωνῆ πίστη στὴν καρδιά μου κλειῶ,
Κ' ἐγὼ σὰ θερμολάτρης τῆς θερησιᾶς
Πρὸς τὸ βωμὸ σου, Μαρία, ξενιῶ,

Κ' ἐνῶ πρὸς σὲ, Παρθένα οπλαχνικιά,
Ὁ κόσμος τὰ δυὸ χέρια του ἀνοίγει,
Ζητώντας χάρη ἀπ' αὐτὴν ποὺ καθεμιὰ
Χάρη Θεοῦ σὶὸ μέτωπό της σμίγει.

Ἐγὼ θωρώντας τὰ ὀλόχρυσά μαλλιά,
Στεφάνι στὸ κατὰσπρο μέτωπό σου,
Τῶν ὠραίων σου ματιῶν τὴν θεῖα στροφή,
Τὸ οὐρανικὸ, γλυκὸ, χαμόγελό σου,

Σκέφτιομαι τὸ πινέλλο τοῦ ζωγράφου,
Ποῦ ὁ ἔρωτας θὰ ὀδήγησε, Παρθένα,
Τὴν ὁμορφὴν τὴν ὕψη ἐρωμένης
Ν' ἀθανάτιση θέλοντας σὲ σένα.

Και λημονώντας τὴν παιδοῦλα Ἑβραία,
Ποῦ τοῦ Θεοῦ τὸν ἐκλεχτὸ ἐκαρπώθη
Χειροκροτῶ μπρὸς τὴν αἰώνια ἰδέα,
Ποῦ Ἐρωτας και Τέχνη ζευγαρώθη,

Ὁ λαὸς ἄς σὲ θωρεῖ γιὰ Παναγιά,
Ποῦ με τίς ψαλμωδιᾶς του σὲ παιδεύει.
Εἶσαι μιὰ ἀγνωστὴ γιὰ μένα κορασιά,
Ποῦ ξακουτοὺς τεχνίτης τὴ λατρεύει.

Σὰν ἀποθέωση τοῦ Ἐρωτα γιὰ με
Μοιάζεις, ποῦ τὴ Δόξα ἔχει σφραγίσῃ
Γιὰ τὸν τεχνίτη πὲς μου, Παναγιά,
Τίς φορὲς, ποῦ γλυκὰ σ' ἔχει φιλήσῃ.

(Μετάφραση ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸ,
Τοῦ Lorenzo Stecchetti)

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

Σοφραῖδα — Σουφραῖδα.

Ὁ κ. Schlumberger δημοσιεύει στὴ Sigillographie de l'empire Byzantin, σ. 724, ἕνα βυζαντινὸ μολυβδόβουλλο, τοῦ ΙΑ' ἢ ΙΒ' αἰῶνα, ἀξιο πολλῆς προσοχῆς και γιὰ τὴν τέχνη του και γιὰ κάπιο γλωσσικὸν τύπο ποὺ διαβάζουμε στὴν ἐπιγραφή του.

Τὸ μολυβδόβουλλο αὐτὸ στὴ μιὰν ὄψη παριστάνει τὴν Παναγία με στέφανο Δόξης ὀλόγυρα στὴν κεφαλὴ της, ποὺ τὴ σκεπάζει τὸ συνηθισμένο και γνωστὸ με καλύπτρα μαγνάδι, νὰ σηκώνη ἱκετικὰ χέρια και νᾶχη στὰ στήθια της τὸ Θεῖο βρέφος ἱστορισμένον ἀπάνω σὲ δίσκο. Δεξιὰ κι ἀριστερὰ τῆς Θεοτόκου διαβάζουμε τὰ γνωστὰ μενογράμματα : ΜΡ — ΘΥ = Μ[ήτηρ] Θ[εοῦ].

Στὴν ἄλλην ὄψη τοῦ μολυβδόβουλλου ἔχουμε τυπωθῆ τάκόλουθα :

COΦPA
ΓICΠANA
ΓNEΘEO
ΦYAAK
— T' —

...COΦPAGIC ΠANAΓNE ΘEOΦYAAKT (ω) καθὼς διαβάζει ὁ κ. Schlumberger, ποὺ παραδέχεται δηλαδή ὅτι στὴν ἀρχὴ κάτι λείπει, ἂν και λέει ὅτι τὸ COΦPAGIC μπορούσαμε νὰ πᾶρουμε γιὰ λάθος τοῦ χαραχτη ἀντὶς COΦPAGIC. Ἐμεῖς ἔμως διαβάζουμε : Σοφραγίς Πάναγνε Θεοφυλάκτου) χωρὶς οὔτε τὸ χαραχτη νὰ κατηγορήσουμε γιὰ ἀνύπαρχτο λάθος, οὔτε στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιγραφῆς νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι λείπει κατιτίς, ἀφοῦ κιόλας ἀπὸ τὸ πνευματικὸν τοῦ μολυβδόβουλλου ποὺ δημοσιεύει ὁ κ. Schlumberger δὲ φαίνεται ἕνα τέτοιο πρᾶμα.

Τὸ Σοφραγίς δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τύπος ἀνεπιτυγμένους, καθὼς λέμε με ὄρο παρμένον ἀπ' τὴν καθαρεύουσα, τῆς λέξης Σφραγίς. Σήμερ' ἀκόμη σὲ πολλὰ τῆς Ῥωμισσίνης μέρη λέμε : Σοφραῖδα και Σουφραῖδα ἀντὶ : Σφραγίδα. Ἀπὸ τὸ μολυβδόβουλλο λοιπὸν ποὺ περιγράψαμε παραπάνου δειχεται τρανὰ και χωρὶς ἀντιλογία ὅτι οἱ σημερνοὶ τύποι : Σοφραῖδα και Σουφραῖδα ἔχουνε παράδοση πολύχρονη στὴ γλῶσσα μας, ἀφοῦ τοὺς πρωτοβρίσκουμε σὲ μνημεῖο τοῦ ΙΑ' ἢ ΙΒ' αἰῶνα.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

ΔΕΦΤΕΡΙΑ!

Μακεδονίτισσα.

Κάτι στὰ μάτρα μάτια σου τρέμει σὰ νᾶναι δάκρυ,
Γιὰ σπῖθα ποὺ ἀπ' τῆς καρδιᾶς τὴν πυρκαγιά πηδαίει.
Και βλέπω το ποὺ χάνεται μέσ' στὶς χλωμὲς τίς κόγες
Και στὰ πηχτὰ τὰ βλέφαρα κι' ἀχί τὴν ψυχὴ σου νοιώθω

Νάθοβόλῃ χαμόγελο πάνω στὰχνὰ τὰ χεῖλια
Ποῦ σβῆνεται στοῦ μυστικοῦ τοῦ πόνου σου τὸ πνεῦμα.
Και τώρα ποῦ τὸ σούρουπο τῆ Φύτῃ ἀπονεκρώνει
Και ἰσχυρὴ ἀσάλευτὰ κυκλώνει τὴ ζωὴ μας

Θερρῶ μαζί πὼς θλίβεται κι' ἀλάκισρη ἡ Πλάση.
Μὰ τίς μου λιόκαλλη βαθιὰ τίς σκέψεις σου ταραξεί.
Κρυφῆς ἀγάπης δναιρο σάπόμακρα ταξίδιο,

Γιὰ θεῖο τὰ σπλάγχνα σου βαρσοπαράζει πῆσμα
Ποῦ τῆς σκλαβιάς τᾶγγεχτικὸ σ' ἀπομαρτίνει χῶνιο
Και λαχταρᾶς τῆς λεφτεριάς τὸ δροσερὸ τᾶγέρι;

Θεριστῆς 20/06.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

Όποιος διαβάσει τον «*Αθρώπινο Μηχανισμό*», τώρα μάλιστα που βγήκε σε βιβλίο καλοτυπωμένο κι ομορφοδεμένο, βλέπει πόσο καλοσυνείδητα δούλεψε ή κ. 'Αλεξάντρα Παπαμόσκου και πόσο κόπιασε μελετώντας κάθε λέξη και φιλοσοφικίζοντας κάθε φράση, για να καταφέρει το μεγάλο έργο που καταφέρει: να μας δώσει δηλ. ένα τέλειο μετάφρασμα, γραμμένο από την πρώτη λέξη του ίσαμε την τελευταία σε κανονική γλώσσα, και μι' απόδειξη τρανή πως ή δημοτική μας γλώσσα, που οι άνδρες επιμένουν να την λένε φτωχή, έχει όλα τα πλούτια που άρχουνε όχι μόνο να τραγουδηθεί ένα αίσθημα, να γραφτεί ένα δήγημα, να ξεδιπλωθεί ένα οποιοδήποτε γεγονός, αλλά και να γραφτεί ένα καθαρά επιστημονικό βιβλίο.

Η δημοτική γλώσσα δε θα γίνει ποτέ γλώσσα της επιστήμης, λένε μερικοί ακόμα. δυστυχώς και δημοτικιστάδες, του γλυκού νερού πάντα. Μά να που ή κ. Παπαμόσκου, δημοτικίστρα γερή κ' επιδείξια συγγραφέσσα, έρχεται σήμερα να τους άποστομώσει με τό βιβλίο της. Δέν είναι δ' «*Αθρώπινος Μηχανισμός*» τό πρώτο επιστημονικό βιβλίο που γράφεται στη Δημοτική. Για ναφίση κατά μέρος τις επιστημονικές μελέτες του Ψυχάρη, έχουμε την «*Πλουτολογία*» του Μαρκέτη, τό «*Κρασί*» του Στασινοπούλου, τή «*Ματιά*» του 'Αβάζου, τό «*Κλίμα*» του σφου Φωτιάδη, που τώρα τυπώνεται στό «*Νουμά*», και τόσα άλλα κρηθα επιστημονικά που περιττό να τα ραδιάσω. Τό βιβλίο όμως της κ. Παπαμόσκου έχει τούτο τό ξεχωριστό χάρισμα, πως είναι: καθαρά επιστημονικό βιβλίο σε θέμα ξερό που δε σηκώνει ούτε ποίηση, ούτε παρακκινιστές κουβέντες, ούτε μεταφορές, ούτε κανένα από τα συνηθισμένα συγγραφικά στολίσια που μαλακώνουν κάπως τή φράση, της δίνουνε λαστικάδα, κ' έτσι όμορφαίνουν και τή γλώσσα τους. Η Δημοτική στον «*Αθρώπινο Μηχανισμό*» δείχνεται όμορφη, όχι γιατί είναι όμορφα γραμμένη, μά γιατί είναι ή ίδια όμορφη. Όποιος διαβάσει με προσοχή τό βιβλίο άδύνατο να φτάσει σ' άλλιώτικο συμπέρασμα.

Έξόν από τό ζήτημα της γλώσσας, τό βιβλίο της κ. Παπαμόσκου είναι πολύτιμο και για τή μέθοδό του. Σώνει να συλλογιστεί κανείς πως είναι

μεταφρασμένο από τά 'Εγγλέζικα και πως οι 'Εγγλέζοι, στην *ελαίμευση*, που λένε, της επιστήμης, έχουν ξεπεράσει όλους τους άλλους λαούς. Από τά 'Εγγλέζικα, θαρρώ, είναι μεταφρασμένο κ' ένα παρόμοιο βιβλιαράκι του Συλλόγου του κ. Βικέλα, μά τό βιβλιαράκι αυτό με τή γλώσσα του και με τόν τρόπο πούναι μεταφρασμένο, μονάχα επιστήμονες μπορούνε να τόν νιώσουν. Τό βιβλίο όμως της κ. Π. τόν νιώθει κάθε άνθρωπος που μάθε να διαβάσει, τό νιώθουν ίδια κ' οι επιστήμονες, αφού κι αυτοί κάτι μπορούνε να κερδίσουν διαβάζοντάς το. Όταν πρωτοδιάβασα τό τρίτο μέρος του «*Τί γίνεται σά σαλεύουμε;*» θυμήθηκα τά καλά φοιτητικά μου χρόνια και τό μακαρίτη τό γέρο Βουσακη που ίδρωνε σε σειρά μαθήματα να μάς ζηγήσει απόν μηχανισμόν της κινήσεως». Α μάς διάβαζε τά 14 μικρούτσικα κτετατά του 'Εγγλέζικου βιβλίου, ούτε δ μακαρίτης θά ίδρωνε ούτε μεις θά φεύγαμε από τό μάθημά του όσο σοφοί είμαστε στο ζήτημα αυτό και πριν τόν άκούσουμε. Ανάμεσα στα τόσο βρηιά γιατρικά βιβλία, ή «*Φυσιολογία*» έρχεται, για τό φοιτηκό τουλάχιστο, σαν πιό άλαφρό κ' εύχαριστο βιβλίο και για αυτό όλοι τό διαβάζουν πιό πρόθυμα και προσεχτικά, αφού μάχιστα τό μαθημα αυτό σε πρωτομαρτίζει στο μυστικό της ζωής που κάθε νέος πρωτομαρτίζοντας στην επιστήμη λαχταράει να τόν μάθει. Όσο όμως κι αν τό διάβασα και τότες και κατόπι, πολλές άπορίες μου τις έλυσα με τό βιβλίο της κ. Π. και για αυτό επιμένω πως τό βιβλίο της μπορεί να ωφελήσει σε μερικά και τούς σπουδαστάδες της γιατρικής.

Όσο για τούς όρους τούς επιστημονικούς και για τις επιστημονικές λέξεις που ή κ. Π. ριζοσπαστικώτατα τούς μεταφέρει στα γνήσια ρωμαϊκά, δέν τό κρύβω πως στην άρχή, όταν πρωτοδιάβασα τό χειρόγραφο της, ξαφνιαστήκα λίγο. Είχα τή γνώμη πως οι επιστημονικές λέξεις και οι όροι μπορούσαν κ' έπρεπε να μένουν όπως είναι στη θέση τους σαν αξιολογιστές μούμιες, αφού με τή ρωμιοποίηση τους δέν έχει να κερδίσει τίποτε ούτε ή επιστήμη ούτε δ άναγνώστης, εξόν κι αν είναι επιστήμονας. Η καρβουνικό ξυπό πεις σ' έναν άπλοϊκό άνθρωπο ή ανθρωπικό δευ, τό ίδιο κανει ούτε τόνκ θα καταλάβει, ούτε τ' άλλο. Έπειτα και ή μετάφρασή του δευ σε ξυπό δε μου φαίνεται και τόσο σωστή. Αμα λέμε ξυπό φανταζόμαστε άμέσως κάτι που αν τό βάλουμε στο στόμα

θα μας ξυπόσει, ενώ ή Χημεία άλλιώτικα τό παίρνει τό δευ. Κάτι παρόμοιο θά σκίφτηκε και ή κ. Π. και για αυτό δέν πείραξε τό δευόνο (ενώ κατά τό σύστημα της μπορούσε ξυπόλογα να τόν πεί ξυπόνο), ούτε τήν δευίδωση που τήν είπε δευιδωμό κι όχι ξυποισμό.

Τέτια λάθη (αν μπορεί κανείς να τόν πεί λάθη) λιγοστά βρίσκονται στο βιβλίο και σκεπάζονται από τις τόσες μεγάλες επιτυχίες που σε κάνουνε να πορείς και να θαμάζεις, όχι μονάχα τήν επιδεξιότητα της κ. Π. μά και τά πλούτια τ'αξέστευτα της Δημοτικής. Για τά αμοφόρα άγγελια βρήκε τή λέξη *αιματοσταμα*, για τό *Διάφραγμα* βρήκε τό *Φράγη*, για τούς *Σπονδύλους* τά *Σποντύλια*, για τό *Νωτιαίο μυελό* τό *Ραχόκομο*, για τό *Βραχιόνιον* όστούν τό *Ρόπαλο*, για τήν *Όλένη* τήν *Αχιδα*, για τήν *Κερκίδα* τό *Παράχητο*, για τό *Συγκριτικό* *Ισόν* τό *Συγκριτικό*, και τόσ' άλλα ακόμα, όλα με τήν ίδια επιτυχία. Δέν ξέρω πως της ξέφυγε και τούς χόνδρους δε μας τούς είπε τραγανό, και τό *Στέρο*—*στηθοκόνηλο* ή *χουλιόρι*, αφού έτσι τά λείει ή λαός. Αν όμως καλή ή άτκτημα οι μύς μεταμορφώθηκαν σε *πονίμια*, δέν ξέρω. Έγώ τουλάχιστο δε θαχα, αν καταπιανόμουνε παρόμοια δουλιά, τήν παληκαριά να κάμω αυτή τή μεταμόρφωση, όχι μονάχα γιατί ή λαός λέγοντας *πονίμια* έννοεί όρισμένο είδος μύς κι όχι όλους (τό δικέφλο του βραχιόνιος λ.χ. τόν τρικέφαλο της κνήμης; κ' ένα δυό άλλους), μά και γιατί θα δυσκολευόμουνε να γράψω μερικά πράματα συνεδεμένα με τούς μύς (*πονιμένιος σπασμός* λ.χ. = *μυϊκός σπασμός, πονιμένιος κλωστής* = *μυϊκαί ίνες, μυϊτις, μυοκαρδίτις, μυϊκός τόνος* κτλ.). Απόδειξη πως ή λαός δε λείει *πονίμια* όλους τούς μύς, είναι κι ότι τόν φων μύν τόν λείει *φαρονέφρι*: δε θυμάμαι τώρα αν και σ' άλλο μύν έχει δώσει άλλο όνομα ξεχωριστό, μά θαρρώ πως κάτι τέτιο θα συβαίνει. Έγώ θάν τούς έγραφα *μυώνες* τούς μύς κ' έτσι θάν τά βόλεβα κάπως καλύτερα τά πράματα, αφού μάχιστα ή λαός έχει τήν όνομαστική του πληθυντικού *μυώνες* και δε θάτανε δύσκολο να φτιάσουμε κ' ένα ενικό δ *μυώνας*.

Η κ. Π. παίρνει ακόμα και τή λέξη *ζουμί* (*γαστρικό ζουμί* κτλ.) για να αντικαταστήσει μι' αυτή τή λέξη τό *δγρό*. Θαρρώ πως κ' εδώ δέν έχει τόσο δικιο *ζουμί* είναι κάτι που τρώγεται, ενώ τό *κάθε δγρό* δέν τρώγεται ούτε πίνεται. Στη σελίδα 34 κάτου κάτου, κι άλλου, μεταχειρίζεται πολύ σωστά

ΜΕΛΕΝΙΑ

Στόν ποιητή της «*Πενταγιώτισσας*».

Ό τό φετινό μας τό καλοκαίρι! Να πάει και να μη γυρίσει!

Φωτιά και λάβρα.

Η άτμόσφαιρα όλο σταναχωρεμένη: συχνά πυκνά κάνει ξερές μπόρες που μπουδίζουν τά μελτέμια να φυσήξουνε λήφτερα.

Ζίστα, ζίστα και πλήξη.

Μά τ' είναι τούτα μπρός στην άλλη εκείνη τή λάβρα του φοβερού του θανατικού που δένει τόν τόπο! Έχουμε βλογίως επιδημία. Δέν είναι σίτι: που να μήν έχει κ' ένα δυό άρρώστους. Δέν είναι: μέρα που να μη θάφτουμε πέντε — δέκα. Πού να προκάμουνε γιατροί και πού παπάδες;

Είναι τρεμερό να βλέπεις πως κουβαλόνε κάθε μέρα τούς νεκρούς. Ένας παπάς μπροστά με πετρα-

χήλι στο λαϊμό, μ' ένα φανάρι στο χέρι για κάθε άλλο φως, και μ' ένα σταβρό για κάθε άλλη παράταξη. Κατόπι τέσσερες μόρτηδες κρατώντας τό σκάμνο, (όπως λέμε τό κοινό νεροκρέβατο, που είναι προορισμένο άλλοτε να βάζουνε μέσα τούς πεντάφωχους), μέσ' σ' άφτόν δ πεθαμένο, ραμμένος μέσα σε χασάδριο σάκκο, για να μη βλέπει ή κόσμος τά μούτρα, τά σαπισμένα άπ' τις πληγές κι άπ' τό όμπιο, κι άγριέβεται.

Όσοι έχουνε τόν τρόπο τους κάνουνε φοβή (1) στα γύρω χωριά. Τό ίδιο κάμνουμε κ' έμεις: μόνο δ άδερφός μου δ Γιάννης, που κάνει τόν παλληκαρά, μνήσκει στην χώρα για να μη κλείσει όλότελα τό σπίτι, που δέν τόχουμε σε καλό.

Τό χωριάδάνι που μας φιλοξενεί είναι μικρό και χαριτωμένο, χτισμένο γιαλοπερίγιαλα κατά τό βοριά. ανάμεσα σε έλιώνες και σκαμνιώνες. Καθούμαστε σ' ένα μεταξοσκουληκαρειό, καινούργιο πέτρινο χτίριο, όξω άπ' τό χωριό χτισμένο πάνου σε ύψωμα, με σάλα άπλόχωρη κι άερικιά, με πολλά παραθύρια που βλέπουνε κατά τόν κάμπο και κατά τό πέλαο,

1) Φοβή (=φοβοφγή=φοβοφυγή)=ειδικά για τό φοβικό άπ' τό φόβο της επιδημίας, χολέρας, πανούκλας κτλ. κτλ.

με άπλόχωρο περίγυρο γιομάτο σκαμνίες κι άλλα δέντρα καρπερά. Το νερό του χωριού είναι άλαφρι και μπουλιούρι, και τό φαί μας πίττα και κότα, που λείει ή λόγος.

*

Έχουν περάσει ως δεκαπέντε μέρες, αφού στήσαμ' εδώ τή φωλιά μας. Όστόσο τά χαμπάρια άπ' τή χώρα καθόλου καλορίζικα δέν είναι. Η άρρώστια θερίζει: κι όργώνει και χορτασμο δέν έχει. Και σαν αντίλαλος της καταστροφής όλο και μάς έρχονται όνόματα νιοπεθαμένων, γνωστά, φιλικά, συγγενικά. Σφίγγει ή καρδιά μας και γανιάζουμε. Ός που θα πάει άφτό τό κακό; Αμ' κ' εκείνος δ παράβολος δ Γιάννης τί κάνει: και δε σηκώνεται να φύγει άπ' τή φωτιά: Παλληκαριές περνούνε σε όργη Θεού;

*

«Είναι νύχτα βαθιά, και τό φεγγαρι δε βγαίνει να σκίσει άστρο κανένα». Όλοι οι δικοί μου άπονώρας πλαγιάσανε γραμμή στη καρδιά αίθουσα του σκουληκοθροφείου. Έγώ δέν έχω ύπνο άπόφα βγαίνω άπ' τό πορτί στον κήπο και ζαπλώνουμαι πάνου σ' ένα

τή λέξη *δγρδ* (εάφου μουςκίβονται από κάπιο *δγρδ*) κι άπορώ πώς έχοντας τόσο όμορφη κ' εκφραστική λέξη την άφισε και πήρε τό *ζουμί*. Ο Ψυχάρης μούγραφε κάποτε πώς δέν πρέπει νάν τήν πετάξουνε τή λέξη *δγρδ* ή *δγρδ* άφου μπορούμε νάν τή μεταχειριστούμε σε έπιστημονικές ανάγκες. Καί θαρρώ πώς ο Δάσκαλός μας, όπως και σ' όλα τ' άλλα, έχει δικιο και σ' αυτό.

Όπως τό *Ζουμί*, έτσι και τό *Καθβουνικό ξυνό*, έτσι κ' ένα δυό άλλα τίτια, δέν πρέπει νάν τά καταλογίσουμε τής κ. Π. για λάθια. Η κ. Π. τραβήχτηκε σ' αυτά από τήν κεντρική ιδέα της να γράψει έπιστημονικό βιβλίο στην καθάρια και κανονική δημοτική γλώσσα. Καί τό κατάφερε. Νά τί πρέπει να κοιτάζει κανείς. Κι όταν τήν ζητάζει απ' αυτή τή μεριά τή δουλιά τής κ. Π. δέ δυσκολεύεται νάν τό παραδεχτεί, καθώς τό παραδέχτηκα κ' εγώ, πώς είταν άπαραίτητο να μεταφραστούν κ' οι έπιστημονικοί όροι για να μή λερώνε: καμιά ξένη λέξη (άφου ξένη για μας είναι άλάκαιρη ή καθαρεύουσα) τό δλοκάθαρο κ' έφταπάρθενο δημοτικό βιβλίο της.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Δ Ε Α Ν Τ Ρ Ο Σ

1.

Στόν πύργο της φέγγει ένα φώς
Αστρο μονάχο τώρα
Μέο' του πέλσου τό μάνιασμα
Και τής νυχτιάς τή μπόρα.

—Με μιά πλεσιά και βρέθημα
Στόν πύργο τό δικό της,
'Η μπόρα άκόμα να βασιπā
Και νάμαι στο πλεβρό της.—

Τάστροπελέμι βρόντηξε
Και τάξιο παλληκάρι
Σημάδεψε στή λάμψη του
Τό δρόμο που θά πάρη.

2.

Και μιά ψηλά στα σύγνεφα,
Στόν άδη μιά τόν φέγγει
Σά φτερωμένος Πήγασος
Τό κῆμα που τόν παίρνει.

Κι άστραψε πάλι κ' Ελαμψεν
Αντίμου του κυμάτου

Ο βράχος ο κατάμαβρος
Με τά πολλά γκρεμνά του.

Κι ο νιός με βία φώναξε
Μπρός σιδανουμένο μῆμα·
—Μέρισε βράχο να διαβῶ
Με τάντριωμένο κῆμα!—

3.

Γιά λίγη ώρα ή σκοτεινιά
Κι απε φωτός πλημύρα
Γύρω στα μάτια τής ψυχής
Και τής αγάπης μύρα.

Σάν τουγιαν προσκέφαλο
Στόν θννο που κοιμήθη
Τής πολυαγαπημένης του
Τά πονεμένα στήθη.

Κι άχώριστος σιάγύριστο
Μακροταξίδεμά του
Με τήν αγάπη χαίρουνταν
Και με τό πέταμά του.

ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

ΔΙΑΜΑΝΤΙΑ

Συναζω εδώ μερικές λέξεις τής δλοζώντανης δημοτικής μας γλώσσας, λέξεις γεμάτες ποίηση και μουσική, λέξεις που (καθώς λέει ο Ψυχάρης) «όταν τις λές ξαναίγουνε μπροστά σου κόσμοι και κόσμοι, βλέπεις άλάκαιρη, που να ποῦμε τή Δημιουργία, βλέπεις τή θάλασσα με τούς άνέμους, τόν ούρανό με τά σύγνεφα, τόν άθρωπο με τά όνειράτά του» (Για τό Ρωμ. Θεατρ. σελ. 38).

Ουρανί (πρβλ. τό λατ. caeruleus-a-um) = γαλανός, πῶχει τό χρώμα τού ουρανού. — Ουρανιά μάτια, ουρανιά θλασσα, ουρανί ζουνάρι κ.τ.λ.

Αηδονόλαλος (η και — οῦσα, — ο) = που λαλεί μελωδικά και πονετικά σαν άηδόνι. — Αηδονόλαλη λύρα αηδονολαούσα γλώσσα, αηδονόλαλο παλληκάρι κ.τ.λ.

Ριζοβουνιά (ή) = ή ρίζα τού βουνού, τό κάτω — κάτω μέρος τού βουνού (ύπώρεια).

Κυματόδατος (η — ο) (πρβλ. κυματοπλήξ) = που τότε δέρνουν τά κύματα, που τότε χτυπάει ή θάλασσα, πολυθασανισμένος. — Κυματοδάτο κα-

ράβι, κυματοδάτη καρδιά, κυματοδάτο φῶμα(1).
Λαμποῦσα (ή) = ή λάμψη, τό φῶς που άφίνει κῆποιο σῶμα φωτεινό.

Κανελλοθρεμμένος (η — ο) = κατά λέξη θά πῆ θρεμμένος με τήν άρωματική κ' ευγενικιά κανέλλα, καλο-άναθρεμμένος λοιπό, με τρόπους καλούς και προκοπή. — Κανελλοθρεμμένη κορασιά κτλ. Τήν ίδια σημασία έχει και τό

Μοσκαναθρεμμένος (η — ο) = κατά λέξη: άναθρεμμένος με μόνους και μυρουδιές, δηλ. μ' επιμέλεια και φρόνηση άναθρεμμένος, άθρωπος μ' άναθροφή. — Τή λυγερή, τήν εκλεχτή, τή μοσκαναθρεμμένη (στίχ.) κτλ.

Φεγγαροπρόσωπος (η — ο) = με πρόσωπο στρογγυλό κι όμορφο σαν τού φεγγαριού. — Φεγγαροπρόσωπη παρθένα κτλ.

1) Είνι και ρῆμ. φτωματῶ = βρωμάω σαν τό φῶμα. Φτωματισμένος άθρωπος κ.τ.λ.

ΜΙΚΗΣ ΜΕΓΙΣΤΕΑΣ

— Δέν υπάρχει πιά κημιά έλπίδα να ιατρευτεί από τή διπλωματομανία του ο τύπος μας.

— Μάλιστα δυό τρείς φημερίδες, σαν τήν «Εσπερινή» λ. χ. και τήν «Αστραπή» ξεφουρνίζουν ή κάθε μιá κι από μιá ντουζίνα διπλωματικές γνώμες τή μέρα.

— Και τό λυπηρό είναι που ο κοσμάκης τις χάρτει κι άπεκουτιλίνεται.

— Τό άνάγνωσμα που καιρῶ τώρα δημοσιεύει τό «Αστρ» για τήν εύπόση Καρούσου είναι πρώτης σειράς.

— Και άληθινά να μῆν είναι όλα βσα γράφει, είναι όμως διασκεδαστικώτατα και με περίσσα χάρη γεμάτα.

— Η κατάθεση μάλιστα τού Παπα-Βλυσίδη άξιζει άλάκαιρο Βασίλειο. «Φανταστείτε, λέει ο διασκεδαστικώτατος παπῆς, μιá μέρα ο Δούξ μου ζήτησε δχτώ δεκάρες θανειακές για νάνεβαί από τό Φίληρο στην Αθήνα τρίτη θέση».

— Τέτοιο Δούκx, άλά Σακουλά, δέν πρέπει να λυπάται καθέλου ο κ. Καρούσος που τόν έχασε από γαμπρό. Ο μακαρίτης Κόμης Δεκάστρος κι ο άθίνατος Ιρίγκηπας Αθερινόπουλος είντουσαν πολύ άξιοπρεπέστεροι κι όμως κανείς Αθηναίος νοικοκύρης δέ λαχτάρησε νάν τούς κάνει γαμπρούς.

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ:

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

«ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ

ΤΟΥ ΔΕΙΛΙΝΟΥ»

και πουλιέται στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Έλευθερουδάκη και Μπέκ δυό δραχμές.

ταπί, ή πέφκι (1), όπως τό λέει ή μάνα μου με τή βυζαντινή του όνομασία, άπλωμένο κεί απ' τή μέρα άκουμπώντας τό κεφάλι μου στην άπαλάμη και στηρίζοντας καταγής τόν άγκώνα.

Βλέπω τόν ούρανό κι ή ψυχή μου βυθίζεται στα μυστήρια τής δημιουργίας, καπου δυό άστρα πλάι πλάι μου φαίνονται σα δυό μάτια που επίμονα με βλέπουνε, με βλέπουνε. Κάποιο νυχτοπούλι θρηνολαλεί απ' τόν πέρα λόγγο· σε μιá στιγμή ένα σύγκρο διατρέχει τό κορμί μου, κι άρχινώ να μουρμουρίζω τούς στίχους τής «Πενταγιώτισσας».

— «Νύχτα κατάμαβρη, μάνα του τρόμου, έξυπος βρίσκουμαι στο φτωχικό μου, κτλ.»

Έκει που μουρμουρίζω μου έρχεται σαν άποκάρωμα, όμως δέν μπορώ να βεβαιώσω αν άποκειμήθηκα ή αν είμαι ξυπνητός, γιατί και τ' άστέρια βλέπω και τό ποίημα εξακολουθώ να ψουψουρίζω.

Σιγά σιγά κάτι συνεχάρια συμαζέβουνται γύρω στα δυό τ' άστέρια εκείνα και κανουν ένα φανταστικό κεφάλι· τ' άστέρια είναι τά μάτια του και με βλέπουνε, και με βλέπουνε. Κ' οι διάφοροι ῆσχοι οι σκορπισμένοι στο άπειρο πυκνώνουνται, πυκνώ-

1) πέφκι (=πέφυιον) = μικρός σετζανές ή χαλί που κάνανε άπάνου τήν προσεική τους.

νουνται και κάνουν τό κορμί· ένα κορμί γιγάντιο, τό ένα πόδι του μέσ' στο πέλαο, τ' άλλο πάνου στο βουνό. Και τώρα κάμνοντας κάτι σκουληκολυγίσματα άρχισε να προμαζώνεται, να μικραίνει. Όσο μικραίνει τόσο γίνεται διάφανο. Νά το, έρχεται κατά μένα, ήρθε κιόλας χόπ! Στέκεται από πάνου μου. Ίδιος ο κοκκαλιάρης εκείνος που είχανε μιá φορά, σαν είμουνα μικρός, στή βιτρίνα ενός φαρμακείου, κ' είταν ο τρόμος μου. Τά μάτια του φλόγες, είναι κείνα τά ίδια τ' άστέρια και με βλέπουνε, και με βλέπουνε.

Η παρουσία του με σταναχωρεί, με πνίγει, θά σκάσω, τί να κάμω πώς να γλυτώσω! Τί μῆτη είν' εκείνη; μιá συχαμερή τρύπα με λίγο χόντρο μπροστά· τά σαγόνια του τά κοκκαλιένια, τά δλόγυμα, τί άποτρόπαια! τά δόντια του δίχως γούλα, τί άγρια και τί άπαίσια! τά λιγνά ποδαροκάλαμα και τά σερπετά χεροκάλαμα μου φέρνουνε φρίκη. Τά χέρια του, τά γραπωμένα σαν όρνιου νυχοδάχτυλα, θαρρώ θ' άπλωθουνε στο λαιμό μου να γαντζώσουν τό λαρύγγι μου να τό ξεριζώσουνε. (Ο θρῆνος απ' τό νυχτοπούλι μου φαίνεται τώρα πως βγαίνει· μέσ' απ' τό στήθος του τό κοκκαλιάρικο που άνεδοκατεβαίνουν οι πλεβρές του σαν τού τζιτζικά τά στήνα.

Κουνά τά κακορίζικα σαγόνια του. Θά μου μιλήσει. Νά μου μιλεί, μου μιλεί στο ρυθμό τής «Πενταγιώτισσας» που γυρίζει άκόμα στο μυαλό μου.

— Έγώ 'μαι τής μορφιάς ή καταλύτρα, νεράϊδα του θανάτου παρωρίτρα.

Τά κῆρα άφτά χέρια μου τά κοκκαλιένια όλοι τά τρέμουν και με λέν *Μελένια*.

Απ' τά καταχτόνια σταλμένη τώρα, θρῆνο που χῆνω εγώ σ' άφτην τή χώρα!

Κι άνοίγοντας τό χαώδικο στόμα της πατῆ ένα χάλανο άπαίσιο, ενώ εγώ λέω μέσα μου, πάντα στον ίδιο ρυθμό, χωρίς τόν ελάχιστο κόπο για τό πλιξίμο τού στίχου

— Νύχτα άξημέρωτη! σαλβεί ο νους μου· ώ μη σε μένανε, μη στους δικούς μου!

Νά τώρα σήκωσε τό χέρι του, τ' άπλώνει στο λαιμό μου· θά με πιάσει, θά με ξελαρυγγίσει, Θεέ μου!

— Α!!!

Τινάχτηκα μιá κ' ή όπτασία χάνεται από μπρός μου στή στιγμή. Ανακάθουμαι και συνεφέρνω λίγο απ' τή φρίκη. Είναι χαράματα. Τό χέρι μου που άκουμπούσα άπάνου μουδίασε και μερμηγιάζει. Σηκώνουμαι δλόρθος και σιγοπερπατώ. Α-

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10. — Για το Έξωτερικό Φρ. χρ. 10

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κιάκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιόδρομου (Οφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού Υπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Έξαρχεια, στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (δόδος Σταδίου, αντικρύ στη Βουλή).

Η συνδρομή πληρώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

Ο ΜΙΧΑΣ

πὸν σκότωσε τὴν περασμένη βδομάδα τις πέντε γυναῖκες στὸ Μενίδι, εἶχε σκοτώσει δὼ καὶ λίγα χρόνια ἕνα χωροφύλακα γιατί ζήτησε ὁ φτωχὸς, σύμφωνα με τις διαταγές πὸν τοῦ δώσανε οἱ ἀνώτεροί του, νὰν τὸν ψάξει καὶ νὰν τοῦ πάρει τάρματα. Ἡ Πολιτεία δὲν τὸν ἄφισε ἀτιμώρητο τὸ Μίχα· τονὲ δίκασε καὶ τὸν ἔρηξε σὺς φυλακές. Μὰ ἡ Πολιτικὴ σ' ἑφτά χρόνια τὸν ἔβγαλε κ' εἶσι ὁ Μίχας μπόρεσε γλήγορα γλήγορα νὰ κάμει καὶ τὸ δεύτερο ἐγκλημά του, τὸ προχτεσινὸ.

Καθὼς πολὺ σωσιὰ παρατήρησε ὁ Κωντουλάκης, ἂν κανένα πρῶτ' ὁ κ. Γερμανὸς ἀπο-

κούω μέσα θόρυβο πινακιῶν. Μπαίνω στὴ σάλα. Ἡ μάννα μου ἔχει σηκωθεί καὶ τοιμάζει τὸ γάλα μας. Δὲν τῆς λέω τίποτα, ἐκεῖνη ὅμως παρατηρεῖ τὴ χλωμάδα τοῦ προσώπου μου καὶ με ρωτᾷ με διαφέρο.

— Δὲν κοιμήθηκα, μάννα. ἀπόφα κ' εἶναι ἀπ' τὴν ἀγρυπνιά.

Σιγά σιγά σηκώνονται κ' οἱ ἄλλοι. Σὲ μισὴ ὥρα εἶναι ὅλοι στὸ πόδι. Καθούμαστε γύρω σὲ μιὰ μάσα νὰ πιούμε τὸ γάλα. Τὰ παιδιά πολυλογούνε. Ἐγὼ εἶμαι ἀφερημένος, παρὰ τὰ συνήθια μου οἱ μεγάλες σιγούνε. Ἡ μάννα με βλέπει στὰ μάτια καὶ προσπαθεῖ νὰ μαντέψῃ.

Ἐάφνου χτυπᾷ ἡ πόρτα. Ἀλαφιάζουμαι καὶ μοῦ φέβγει ἀπ' τὸ στόμα:

— Σὲ καλὸ μας!

Ἡ μάννα τινάζεται: ἀνήσυχη κ' ἀνοίγει τὴν πόρτα.

— Ὁ Λαμπῆς ὁ βαρκάρης ἀπὸ τὴ χώρα.

— Καλημέρα σας.

— Καλημέρα, καλὸς τονα.

— Καλὸ νὰ ἔχετε.

— Τί τρέχει, Λαμπῆ;

— Δὲν εἶναι τίποτε. μὴν ἀνησυχᾶτε.

— Λέγε λοιπὸ!

— Γειά σὲ λόγου σας... ὁ κύρ Γιάννης...

— Ὁ Γιάννης, Λαμπῆ... Τί ἔπαθε, λέγε!

— Τίποτις τζάνουμου, δόξα σοι ὁ Θεός· τίποτις;... Νὰ χάλασε τὸ κέφι του καὶ θέλει,

λύσει τὰ θεριά τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου καὶ κατασπαράξουν τὸν κόσμο, δὲ θὰ φταῖνε τὰ θεριά μὰ ὁ κ. Γερμανός. Ἔτσι καὶ γιὰ τὸ φοβερὸ κακούργημα τοῦ Μενιδιῦ δὲ φταῖει ὁ Μίχας, ἀλλὰ ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Πολιτικὴ. Ἡ πρώτη γιατί δὲν ἔφτιασε γερὰ κλουβιά γιὰ τὰ τέττα θεριά, καὶ ἡ δεύτερη γιατί ἔχει τὴ δύναμη νὰ σπάει τὰ σαπισίδερα καὶ νὰν τὰ λευτερώνει.

Ὁ Μίχας δὲν ἔπρεπε νὰ μείνει μονάχα ἑφτά χρόνια δια σκότωσε τὸ χωροφύλακα.

Ἐπρεπε νὰ μείνει περισσότερα, ἂν ὄχι ὀλάκαιρη τὴ ζωὴ του. Τὸ δεύτερο μάλιστα ἔπρεπε νὰ γίνει, γιατί ἀφοῦ δὲν ἔχουμε φυλακὲς τῆς προκοπῆς κ' ἀφοῦ οἱ φυλακὲς ποῦ-χουμε χρησιμεύουνε μονάχα νὰ ἀποθεριώνουν τοὺς κακούργους κ' ὄχι νὰν τοὺς ἡμερώνουν, καθὼς δουλεύουν οἱ φυλακὲς σ' ὄλο τὸν πολιτισμένο κόσμο—ἀφοῦ λοιπὸ δὲν ἔχουμε φυλακὲς, ἡ Πολιτεία ἔπρεπε τοὺς Μίχηδες, μὰ καὶ πέφτουνε στὰ νόχια τους, νὰ μὴν τοὺς ξαναπαραδίνοιε στὴν κοινωνία ἀλλὰ ἢ νὰν τοὺς κόβει ἢ νὰν τοὺς κρατάει γιὰ ὄλη τους τὴ ζωὴ στὰ μπουντρούμα της.

Μὰ τί κάθεται κανεὶς καὶ ζητάει ψύλλους σ' ἄχαρα! Τί νὰ περιμένεις ἀπὸ Πολιτεία πὸν τὴ διεντύνει ἡ Πολιτικὴ καὶ τί νὰ καρτερεῖς ἀπὸ Νόμο πὸν τὸν κατακουρελιάζει ὁ τελευταῖος παλιοβουλευτής. Ὁ Ρωμὸς ἅμα σκεφτεῖ τὸ ἐγκλημα δὲ βλέπει τὸ σακατεμένο Νόμο· βλέπει τὸν παντοδύναμο βουλευτὴ του, ἀφοῦ ὁ βουλευτὴς του θὰ φροντίσει νὰν τοῦ κανονίσει τὴ δίκη κ' ὁ ἴδιος θὰ τρέξει αὔριο νὰν τοῦ πάρει τὴ Βασιλικὰ χάρη. Ὁ Μίχας, λένε, βγήκε ἀπὸ τίς φυλακὲς με χάρη. Ἄς καμαρώνει τώρα ὁ βουλευτὴς του πὸν τοῦ τὴν ἔδωσε. Ἄν τὸ καταφέρει αὔριο νὰν τονὲ γλυτώσει κ' ἀπὸ τὴν καρμανιόλα, τοῦ ἀξίζει νὰ καμαρώνει περισσότερο.

ΑΠΑΝΟΥ

στὸ μεγάλο καὶ ἔθνικὸ ζήτημα πὸν ἀνοίξε τελευταία

λέει, νὰ πάτε μιὰ, λόγου σου κ' ἡ γριά, νὰ τὴνε διήτε, λέει.

— Ὁ Γιάννης μας ἄρρωστος...

— Ἀλαφριά, ἀφεντικό.

— Βλογιά;

— Μὰ... ἔτσι φαίνεται.

— Μπρός δὲ θέλει ἄργητα, τοιμάσου μάννα.

Εἶσαι ἔτοιμος, Λαμπῆ;

— Στὸ πόστο, ἀφεντικό.

Ἡ μάννα ἀνοίγει τὸ σεντούκι καὶ παίρνει ὅ,τι χρειάζεται καὶ τὸ καλοθέτει (1) σὲ μιὰ βαλίτσα. Ἐγὼ περπατῶ με νεβρική ταραχὴ ἀπάνου καὶ κάτω. Ὁ Λαμπῆς βγαίνει τὴν ταμπακέρα του καὶ κάνει τσιγάρο. Τὰ παιδιά σωπαίνουν· οἱ μεγάλες δακρύζουν.

Ἡ μάννα ἀφίνει τοῦ σπιτιοῦ τὴ διαφέντεψη στὴ μεγαλύτερη.

— Νὰ προσέχεις, τᾶκούς; Ὁμορφα! Ἄντρας με μουστάκια καὶ γυναῖκα με βυζιά ἀρμήνεια δὲ χρειάζονται. Μεῖς θὰ ξαναγυρίσουμε γλήγορα, πρῶτα ὁ Θεός.

Ἔτσι λοιπὸν ἀρματωμένοι με τὸ θάρρος πὸν δίνει ἡ ἀγάπη ἐγὼ κ' ἡ μάννα μου, κατεβαίνουμε σὲ γιάλο, μπαίνουμε στὴ βάρκα, καὶ πάμε ν' ἀγναντέψουμε καταπρόσωπα τὴ... «Μελίνα», τὴν καταλούσα.

1) καλοθέτω λένε σὲ μᾶς τὸ τοποθετῶ.

Μ. ΦΙΑΝΤΑΣ

στὴν «Ἀκρόπολη» ὁ Σταθάπουλος «ποιεῖ πρέπει νὰναι ἡ δημοσιογραφικὴ γλώσσα», δημοσιεύει τὴν περασμένη Δευτέρα (α' Ἀκρόπολη 31 τοῦ Ἀλωνάρη, σελίδα 2, στηλ. 2) τὸ ἀκόλουθε χωριτωμένο χρονογραφηματάκι:

Ὁ κ. Α. Βιθυνός, ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο, πὸν δὲν τὴν εἶδα ποτὲ στὰ μούτρα καὶ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸν παρουσιάσω, μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴ νὰ με βρῶσῃ σ' ἕνα γράμμα του με τὸ θελτικώτερο τρόπο. Ὁ κ. Βιθυνός ἐπάνω στὸ ζήτημα τῆς γλώσσας πὸν πρέπει νὰ γράφουμε, μοῦ ρίχεται. Οἱ καθαρισταὶ μὴ συγκινεσθε. Δὲν μοῦ ρίχεται γιὰ τὸ ζήτημα. Ἀπεναντίας εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ φαίνεται συμφωνότατος μ' ἐμᾶς, γιατί γράφει ὅπως κ' ἐμεῖς. Φαίνεται ὅμως δυσαρεστημένος γιατί ἐσταμάτησα. Καὶ φρονεῖ ὅτι ἢ δὲν εἶχα δουλεῖα μιὰ φορὰ κ' ἔγραφα γιὰ νὰ γιομίσω δυὸ στήλες, ἢ εὐρῆκα μεγάλη ἀντίδραση καὶ τῆρριξα στὸ κουφὸ. Δὲ συμβαίνει οὔτε τὸ ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο.

Μεῖς εἰς τὸ συρτάρι μου ἔχω ἕνα ὄρατο πκέτο ἀπὸ γράμματα. Ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα ἢ δυὸ, ὄλα τὰ ἄλλα εἶνε ὑπὲρ τῆς ἰδέας μου. Λαβαίνω δὲ ταχτικά κ' ἄλλα καὶ τὰ τοποθετῶ με πολλὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸ πολύτιμο συρτάρι, παρασκευαζόμενος... εἰς πόλεμον!

Ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο — ὁ ἐκεῖ πρέσβης μας — με πληροφορεῖ ὅτι οἱ ἐν Αἴγυπτι Ἕλληνες μοῦ ἐτοιμάζουν μιὰν ὄραϊαν ἐκστρατεῖαν. Ἔβνε ἐκεῖ ἕνα μεγάλο κόμμα ἀδελφῶν καθαρουσσιάνων. Οἱ ὅποιοι μοῦ ἐτοιμάζουν κάποιαν νότχ. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ μαζεύω πολεμοπόδια ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ καὶ παραγγέλλω εἰς τοὺς ἑμοδόξους φίλους νὰ μὴ καθοῦνται ἡσυχοὶ, ἀλλὰ νὰ ἐτοιμασθοῦν γιὰ τὸν νέον αὐτὸν Ἑλληνο-ελληνικὸν πόλεμον!

Τώρα, ὑποθέτω, κχταλαβαίνετε γιατί σωπαίνω. Περιμένω τὴν νόταν, γιὰ νὰ διαμαρτύρωμαι ὕστερα καὶ στὰς Δυνάμεις, ὅτι δὲν ἄρχισα ἐγὼ τὰς ἐχθροπραξίας. Ὅσο ἀπὸ διπλωματικῆς, βλέπετε, τὴν παίζουμε στὰ δάχτυλα ἐμεῖς πὸν ζοῦμε κοντὰ στὸ ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔχουμε πρέσβη στὴ Λόντρα τὸν κ. Μεταξᾶ.

Ἐπέρασε ἐν τούτοις ἀρκετὸς καιρὸς καὶ ἡ νότα δὲν ἔρχεται. Πρέπει νὰ φερθοῦμε διπλωματικώτατα. Νά! Στέλνω εἰς τὴν Αἴγυπτο ἕνα κρυπτογραφικὸ τηλεγράφημα:

ΚΩΣΤΗΝ ΤΡΙΚΟΓΛΙΔΗΝ

Ἀλεξάνδρειαν

Ὅρισατε διορίαν ἀπαντήσεως εἰς τοὺς καθαρουσσιάνους ἕως δέκα ἡμέρες τὸ πολὺ. Γιὰ κάθε περιστάσειν δὲ ἐτοιμάσατε κόντρη-νόταν ἀπὸ τοὺς δικούς μας με μεγάλην μυστικότητα.

TIM, ΣΤΑΘ.

Ἔτσι λαβαίνουμε τὰ μέτρα μας. Καὶ ἢ ἔρχεται ἡ νότα καὶ ἀρχίζουν οἱ ἄλλοι πρῶτοι: τὰς ἐχθροπραξίας, ἢ προχωροῦμε ἐμεῖς στὴ δουλειὰ μας καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ νότα μετὰ τὴν προθεσίαν τὴν πετοῦμε στὸ καλάθι.

Ἐννοεῖται ὅτι σ' αὐτὰ δὲν ἀνκατεύεται ἡ «Ἀκρόπολις». Γι' αὐτὸ μπαίνουν στὴν «Ἀθηναϊκὴ Ζωὴ», ἢ ὅποια, πρέπει νὰ ξέρετε, εἶνε ἕνα οἰκόπεδο πὸν ἔχω πρὸ πολλῶν χρόνων καταπατήσει, ὥστε φέρω ἀκεραῖαν τὴν εὐθύνην τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἀρχῶν μου!.....

ΓΕΝΗΚΑΝΕ

καὶ οἱ στρατιωτικοὶ προβιβασμοὶ καὶ συχάσαμε. Με γειὰ καὶ στοὺς καινούριους τώρα. Νά λοιπὸν πὸν ἀξιωματικοὶ δὲ μᾶς λείπουνε. Ἀδιάφορο ἂ μᾶς λείπει στρατός. Γιὰ στρατὸ φροντίζουμε κ' ἀργότερα.

Καθώς αργότερα θα φροντίσουμε και για όλα τ'άλλα μ'ή σ'ας νοιάζει κ' έχουμε καιρό.

Όσοι λέν πώς τὰ γεγονότα έρχονται άπανωτά και οι περίστασις δέ μ'ας περιμένουν, δέν ξέρουν τί τους γίνεται. Στά 78, στην εποχή του Ρουσοτουρικού πολέμου, όταν και μεις τρίζαμε τὰ δόντια μας και κοκκορευόμασθε για πόλεμο, νυχταμέρα στους δρόμους τής Αθήνας τραγουδιότανε τὸ ακόλουθο τραγούδι:

Στείτου, βρέ Τούρκο, νά τοιματτούμε
Νά ιδεῖς οἱ Ἕλληνες πὼς πολέμοῦμε!

Ἀπό τὰ 78 ἴσαμε σήμερα τὰ πράματα, μὰ και τὰ μυκλά, δέν ἀλλάζανε καθόλου. Και τώρα, καθὼς και τότες, τὴν ἴδια φοβέρα άστραποβροντᾶμε στους όχτρούς μας. Σταθείτε νά τοιμαστοῦμε και τὰ λέμε! Κι ὄλο τοιμαζόμαστε! Και οἱ στρατιωτικοὶ προβιβασμοὶ ἑτοιμασία εἶναι κι αὐτοί.

ΤΟ ΚΑΚΟ

τὸ Ἀποστολάκειο δέ σταμάτησε μὰ οὔτε θὰ σταματήσει μὲ τὸ δρόμο πού πῆρε. Και νά πού κοντὰ κοντὰ ἢ κατάχρηση πού ἀνακαλύφθηκε στὸ ταμείο τοῦ τελωνείου τής Κέρκυρας και τὰ πλαστὰ ἐντάλματα πού βρεθήκανε στὸ ταμείο τῶν Καλαβρύτων, και δέ θυμόμαστε ποιά ἄλλη κατάχρηση καινούρια σέ δημόσιο γραφεῖο, έρχονται νά συντροφέψουν ἀδερφικά τὴν πατριωτικὰ ρεμούλα τοῦ ταμείου Πειραιῶς—Αἰγίνης.

Κι ὁ λαὸς ὀλοένα και πλερώνει τους φόρους του. Μὰ θαρροῦμε πὼς ζυγώνει πιά ὁ καιρὸς νάρνηθει ὁ λαὸς κάθε φόρο, λέγοντας στους ἐπίσημους φορατζήδες του:

— Ἀφοῦ δέν εἶστε ἱκανοὶ νά φυλάξετε τους παράδες πού μου παίρνετε, δέ σ'ας τους δίνω κ' ἐγώ. Και στὰ ὕστερα, κι ἔ μού παίρνετε τὸ αἷμα τής καρδιάς μου, τί μου δίνετε γι' ἀντισώκωμα; Μήπως ἀσφάλεια τής ζωῆς και τής περιουσίας μου; Μήπως ἔθνική περηφάνεια; Μήπως ἀνεξαρτησία πολιτική; Τίποτ' ἀπ' αὐτά. Μὲ φορολογάτε ὄχι για κανένα λόγο παρά μοναχά για νά βρίσκουν οἱ ταμῆς σας παράδες νάν τους κλέβουν.

Δέν ξέρουμε τί ἔχει νάπαντήση ὁ Θεοτόκης κι ὁ Ράλλης σέ τέτια σιδερένια λογική.

ΥΣΤΕΡΑ

ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ «Σενιερμένον» πού τυπώσαμε στὸ περασμένο φύλλο πρέπει νά διαβάσει κανεὶς και τὰ ἄρθρα τής «Ἀκρόπολης» για τὴν ἀπελπιστική κι ἀβάστακτη ἀκρίβεια τής ζωῆς πού βασιλεύει στὴν Ἀθήνα και πού σιγά σιγά ξεπλώνεται και στις ἐπαρχίες, για νά ιδεῖ σέ τί μεγάλο κακὸ κατρακυλάμε.

Ἡ «Ἀκρόπολη» μ'ας τῶδειξε μὲ στρογγυλοῦς ἀριθμοὺς πόσο λιγώτερα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα εἶναι τὰ καθεμερνὰ και ταχτικά ἐξοδα μιανῆς φαμίλιας ἢ ἐνὸς σπουδαστῆ στὸ Παρίσι, στὸ Μόναχο και σέ τόσες ἄλλες Ἑυρωπαϊκῆς χώρες ἀκόμα. Ὑστερ' ἀπ' αὐτοὺς τους ἀριθμοὺς θ'ἔναι για κρίμασμα ὁ Ἀνατολίτης ἢ ὁ Κύπριος ἢ ὁποῖος ἄλλος Ρωμιὸς τοῦ Ἐξωτερικοῦ πού στέλνει τὸ παιδί του στὸ Πανεπιστήμιο τής Ἀθήνας και δέν τὸ στέλνει ἴσια στὴν Ἑυρώπη, πού μὲ τους ἴδιους παράδες πού ξοδεύει δῶ και ἀθροινώτερα θὰ ζήσει και καλύτερα θὰ σπουδάσει.

Νά τὸ κακὸ πού θὰ γίνει, ἂ δέν ἄρχισε κιόλας νά γίνεται, ὅσο ἢ Πολιτεία δέ μελετᾶει σοβαρῶς τὸ

σπουδαῖο αὐτὸ ζήτημα πού σιγά σιγά θὰ ρημάξει τὴν Ἑλλάδα.

ΟΞΩ

ἀπὸ τὸν Πύργο, στὸ χωριὸ Λάνθη, τρεῖς τέσσερις γυναῖκες παραφυλάζανε πού περνοῦσε τὸ στρατιωτικὸ ἀπόσπασμα και τους λυσσάζανε τους χωροφύλακες στὸ ξύλο. Ἡ ἀφορμὴ, καθὼς τὴ γράψανε οἱ φημερίδες, ρήχνει ὄλο τὸ ἄδικο στὸ ἀπόσπασμα. Κάποιος κοτοφαγᾶς χωροφύλακας ἀπὸ τὸ ἀπόσπασμα ρήχτηκε τῆς κυρῆ Φραγκοῦδαινας τῆς χήρας, και ἡ κυρὰ Φραγκοῦδαινα, σὰ σωπτή ἀντρογυναίκα, ἐντὶ νά παραπονεθεῖ στους δικούς της, βρῆκε δυὸ τρεῖς ἀκόμα ἀντρογυναῖκες σάν και λόγου της και πῆρε τὸ δικίο της μὲ τὸ χέρι της.

Ὑστερ' ἀπ' αὐτὸ πού πάθανε στὸ Λάνθη οἱ κοτοφαγᾶδες θάρχησήσαν πιά νάν τὸ συλλογίζονται ὅταν μπαίνουνε στὰ χωριὰ και θὰ περιορίζουν τὰ χωροφυλακῆστικά γιουρούσια τους μοναχά στὰ κοτέτσια.

MAXIME GORKI

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Στις ὥρες τῆς πνευματικῆς κόπωσης—ὅταν ἡ θύμηση δίνει ζωὴ στις σκιές τοῦ παρελθόντου κι ἀπ' αὐτῆς χίνει κρυὰ στὴν καρδιά—ὅταν ἡ σκέψη, καθὼς ὁ γῆλιος τοῦ χεινόπαρου πού δέν ἔχει κάμα, φωτίζει τ' ἀπειλητικὸ χάος τοῦ παρόντου και μ' ἀγριωσύνη στριφογυρίζει στὸ ἴδιο μέρος χωρὶς τὴ δύναμη νά ὑψωθῆ, νά πετάξῃ—στις ὥρες τῆς πνευματικῆς κόπωσης μὲ τὰ φτερὰ τῆς φαντασίας μου προσκαλῶ μπροστά μου τὴ μεγάλοπρεπη παράστασι τοῦ Ἀνθρώπου.

Ἀνθρώπος! Σάν ἥλιος γεννιέται στὸ στήθος μου και πρὸς στὸ λαμπρὸ του φῶς δέν μπορεῖ νά παραβληθῆ ὄλος ὁ κόσμος. Ἀργά-ἀργά προχωρεῖ μπροστά και ψηλά ὁ πάγκλος ἀνθρώπος. Βλέπω τὸ περήφανο μέτωπό του και τὰ γιομάτ' θάρρος μάτια του και ξεχωρίζω τίς σκέψεις του, τίς σκέψεις του ἐκείνες πού κατενόησαν τὴ θυμαστήν ἀρμονία τοῦ κόσμου, και ξεχωρίζω και τὴ μεγάλοπρεπη δύναμή του, πού σε στιγμῆς κόπου ὑψώνει θεοὺς και σὲ καιροὺς ἐργασίας και δράσης τους γαρμίζει σὲ βάρθρα.

Ῥιγμένος στις ἑρημιές τοῦ κόσμου, μοναχὸς του ἐπάνω σὲ μικρὸ κομμάτι γῆς, πού φέρεται μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς κάπου στὸ βάθος ἀμέτρητου διαστήματος, τυραννισμένος μὲ τὸ ρῶτημα—γιατί ὑπάρχει—μὲ ἀντρεία προχωρεῖ μπροστά και ψηλά στὸ δρόμο πού φέρνει στὴ Νίκη ἑναντίον ὄλων τῶν μυστηρίων τῆς γῆς και τ'οὐρανοῦ.

Προχωρεῖ ποτίζοντας μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς του τὸ δύσκολο, μοναχικὸ και περήφανο δρόμο του και δημιουργεῖ μὲ τὸ φλογισμένον αἷμα του τὰ μάραντα τῆς ποίησης λουλούδια τῆς λυπερῆ κραυγῆ τῆς ἀνήσυχης ψυχῆς του μεταβάλλει μὲ πιθηδευσὴν σὲ μουσικούς φθόγγους ἀπὸ τὴν ἐμπειρία δημιουργεῖ τὴν Ἐπιστήμη και προχωρεῖ πάντοτε ψηλότερα και μπροστά.

Ἀρματωμένος μὲ μόνη τὴ δύναμη τῆς Σκέψης, πού πολλές φορές μοιάζει τὴν ἀστραπῆ, ἄλλοτε πάλιν ἡσυχος, ψυχρὸς σάν τὸ ξίφος, προχωρεῖ ἐλεύθερος, περήφανος ὁ Ἀνθρώπος, πολὺ ταχύτερα τῶν ἀνθρώπων και τῆς ζωῆς. . . και ὄλα φαίνονται βερί

στὴν καρδιά του και τὴν πληγῶνον και τοῦ τυραννοῦν τὸ νοῦ.

Προχωρεῖ! Στὴν καρδιά του μανίζου τὰ ἐνστιχτα, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἀκούγεται ἡ φωνὴ τοῦ ἐγωῖσμοῦ σάν ξεδιάντροπος ζητιάνος γυρεύοντας λεηματονῆ· οἱ ἀλυσίδες τῶν συμπαθειῶν περικυκλῶνον τὴν καρδιά του, θέρπονται μὲ τὸ θερμὸ του αἷμα και ζητοῦν ὑποχώρησι στὴ δύναμή τους. . . ὄλα τὰ αἰσθήματα ζητοῦν νά κυριαρχήσουν, ὄλα πέρα πέρα ζητοῦν νά ἐξουσιάζουν τὴν ψυχὴν του.

Σύννεφα διάφορα τῆς ζωῆς σὰ βόρβορος βρῖσκονται στὸ δρόμο του.

Και καθὼς οἱ πλανῆτες περικυκλῶνον τὸν ἥλιο ἔτσι και τὸν ἄνθρωπο στενώτατα περικυκλῶνον τὰ προϊόντα τοῦ δημιουργητικοῦ του πνεύματος· ἡ ἀχόρταγη Ἀγάπη, ἀπὸ μακριὰ ἢ ἀργοκίνητη Φιλία, ἢ κουρασμένη Ἐλπίδα, τὸ γιομάτον ὄργη Μῖσος, ἢ Πίστη τέλος κοιτάζοντας μὲ τὰ σκοτεινὰ μάτια της τὸ ἀνήσυχο πρόσωπό του τὸν περιμένει στὴν ἡρεμὴ ἀγκάλη της.

Γνωρίζει ὄλα τῆς θλιβερῆς συνουσίας του τὰ πρόσωπα τὰτέλειωτα, ἀνίσχυρα προϊόντα τοῦ δημιουργικοῦ του πνεύματος, ντυμένα τὰ ράκη τῶν παλαιῶν ἀληθειῶν. Δηλητηριασμένα μὲ τὸ δηλητήριον τῶν προλήψεων, έρχονται ἐχθρικά ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὴ Σκέψη και ἐπειδὴ δέν τὴν προφτάνουν στὸ οὐράνιο πέταγμα, καθὼς τὰ κοράκια δέν προφτάνουν τὸν αἰτό, μάχονται μαζί της για τὰ πρωτεῖα και σπάνια καμμὲ φορά σηκωτίζου μία δυνατὴ και δημιουργικὴ φωτι.

Κ' ἐδῶ μάλιστα—ὁ αἰώνιος ἀκόλουθος τοῦ Ἀνθρώπου—ὁ μυστηριώδης Θάνατος στέκεται πάντοτε ἑτοιμος νά τὸν φιλήσῃ και τὸν ἴδιο και τὴ φλογισμένη ἀπὸ τὴ δαῖψα τῆς ζωῆς καρδιά του.

Γνωρίζει πάντα τὰ πρόσωπα τῆς ἀθάνατης συνουσίας του κι ἀκόμη ἕνα γνωρίζει, τὴν Ἀφροσύνη. . . .

Φτερωτῆ, δυναμωμένη καθὼς ἡ θύελλα τὸν παρακολουθεῖ μὲ τὸ μάτι της τὸ χτηρικὸ και στρεβλῶνει τὴ Σκέψη μὲ τὴ δύναμή της κι ἀγωνίζεται νά τὴν παρασύρῃ στὸν ἄγριο χορὸ της. . .

Και μόνον ἡ Σκέψη—ἡ φίλη τ' Ἀνθρώπου—και μόνον μ' αὐτὴν εἶναι ἀχώριστος και μόνον ἡ λαμπάδα τῆς Σκέψης φωτίζει τὸ γιομάτον ἐμπόδια δρόμο του, τὰ μυστήρια τῆς Δημιουργίας και τὸ σκοτεινὸ χάος τῆς καρδιάς του.

Ἐλεύτερη φίλη τ' Ἀνθρώπου ἡ Σκέψη παντοῦ βλέπει μὲ τὸ παρατηρικὸ της βλέμμα και τὰ πάντα φωτίζει.

— Τῆς Ἀγάπης τὰ ψέματα, τὸν πόθο νά καταχτήσῃ ὅτι ἀγαπᾷ, τὴν τάση νά ταπεινώσῃ και νά ταπεινῶνεται.

— Τὴ φοβισμένην Ἐλπίδα και τὸ Ψέμα μαζί της, τὸ στολισμένο Ψέμα τὸ ἑτοιμο πάντοτε ὄλους νά καθησυχάζῃ και νάπατᾷ μὲ λόγια ὠραία και νόστιμα.

— Ἡ σκέψη βλέπει τὸ Μῖσος και τὴ δύναμή του και γνωρίζει ὅτι ἂν κανεὶς ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτὴν τὰ δεσμὰ, τότε τὰ παντα στὴ γῆ θὰ ρημάξῃ και οὔτε τὴ δικαιοσύνη ἀκόμη θὰ λυπηθῆ.

— Ἡ Σκέψη φωτίζει στὴν ἀτάραχη Πίστη και τὴ σκληρὴ δαῖψα τῆς ἀπόλυτης ἀρχῆς, πού ἀγωνίζεται ὄλα τὰ αἰσθήματα σκλάβους της νά σύρῃ, και τὰ κρυμμένα νύχια τῆς ἀγριότης, τὴν ἀδυναμία τῶν βαριῶν της φτερῶν και. . . τὴν τύφλωσι τῶν χυμένων ματιῶν της.

Αὐτὴ πολεμεῖ και τὸ θάνατο. Ὁ θάνατος γι'

αὐτὴν εἶναι ὁμοίος μὲ τὸ βακροσυλλέχτη πού στίς αὐλὲς μαζεύει ὅ,τι σάπιο καὶ περιττό, μὰ πολλὰς φορὲς κλίνει καὶ τίποτε γερὸ καὶ χρήσιμο.

Γιομάτος ἀπὸ μυρωδιᾶς τοῦ μαρασμοῦ καὶ τῆς φθίσης, σκεπασμένος μὲ τὴ φρίκη, ψυχρὸς, πνιχτικός, ἄφωνος, σκυθρωπὸς σὰ μαῦρον αἶνιγμα στέκεται μπροστὰ στὸν ἄνθρωπο ὁ Θάνατος, ἐνῶ ἡ Σκέψη μὲ προσοχὴ τὸν μελετᾷ, ἡ Σκέψη ἡ δημιουργὸς, ἡ φωτεινὴ σὰν ἥλιος, γιομάτη ἀπ' ἀνόητο θράσος καὶ γεμάτη περήφανη συνείδηση τῆς ἀθανασίας...

Ἔτσι προχωρεῖ ὁ ἀνήσυχος ἄνθρωπος ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ σκότος τῶν διαφορῶν αἰνιγμάτων τῆς Ζωῆς — προχωρεῖ μπροστὰ καὶ ψηλότερα, πάντοτε μπροστὰ καὶ ψηλότερα.

II

Νὰ ὅμως κουράστηκε, κλονίζεται καὶ στενάζει. Ἡ φοβισμένη καρδιὰ ζητεῖ τὴν Πίστη καὶ ποθεῖ τὰ τρυφερὰ χαιδέματα τῆς Ἀγάπης.

Καὶ τὰ δύο ἀπὸ τὴν Ἀδυναμία γεννημένα πουλιά — ἡ Μελαγχολία κ' ἡ Ἀπογοήτευση — δύο κακόμορφα πουλιά, τοῦ ψάλλον λυπητερὰ τὸ χλιβερό τραγούδι: ὅτι αὐτὸς — ὁ ἄνθρωπος — εἶναι μηδαμινὸ ζώο, ὅτι περιορισμένη εἶναι ἡ συνείδησή του, ἀνίσχυρη ἡ Σκέψη του, γελιοῖα ἡ ἄγρια περηφάνια του καὶ... ὅ,τι κ' ἂν κἀν θάποθάνη.

Τρέμει ἡ καρδιὰ του σὰν ἀκούει τὸ χλιβερό αὐτὸ τραγούδι, τὸ ψεύτικο καὶ κακὸ: οἱ βελόνες τῆς ἀμφιβολίας περνοῦν τὸ μυαλό του καὶ στὰ μάτια του λάμπει τὸ δάκρυ τοῦ πόνου.

Καὶ ἂν ᾗ περηφάνια μέσα του δὲν ἐπαναστάτησεν, ὁ φόβος τοῦ θανάτου τὸν βίχνει μέσα στὴ φυλακὴ τῆς Πίστης: ἡ Ἀγάπη νικῆτρα τὸν σέρνει μὲ χαμόγελα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς καὶ μὲ ὑπόσχεσες εὐτυχίας σκεπάζει τὴν θλιβερὴν του ἀδυναμία τοῦ νὰ εἶναι ἐλεύθερος καὶ σκεπάζει ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ μέρος τὸν ἀχόρταγο τοῦ ἐνοστίχτου δεσποτισμοῦ.

Μονιασμένη μὲ τὸ Ψέμα ἡ ντροπικὴ Ἑλπίδα τραγουδαῖ τραγούδια γιὰ τὴν εὐτυχία τῆς ἀπραγμασύνης καὶ μὲ ὠραία λόγια ἀποκοιμίζει τὸ πνεῦμα του καὶ τὸν σπρώχνει στὴ γλυκεῖαν ἀγκάλια τῆς Ὀνηρίας καὶ στὰ χέρια τῆς Μελαγχολίας, τῆς θυγατέρας ἐκείνης. Καὶ σύμφωνα μὲ τὴς προτροπῆς τῶν τυφλῶν αἰστημάτων γεμίζει τὸν νοῦ καὶ τὴν καρδιὰ του μὲ τὸ εὐχάριστο δηλητήριο τῆς Ψευτιάς, πού καθαρὰ διδάσκει ὅτι γιὰ τὸν ἄνθρωπον δὲν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος ἐξὸν ἀπὸ τὸ κείνον πού φέρνει ἀπὸ τὸ Ἐγὼ στὴν ἡρεμὴν Εὐκαρίστηση.

Μὰ ἡ Σκέψη εἶναι περήφανη, κ' ὁ ἄνθρωπος ἀγαπητὸς τῆς — μάχεται κατὰ τῆς Ψευτιάς κ' ὁ κάμπος τῆς μάχης εἶν' ἡ καρδιὰ τοῦ ἄνθρώπου. Σὰν ὄχτρος τὸν παρακολουθεῖ, σὰν παράσιτο κατατρῶει τὸ μυαλό του, ἀλύπητα βαραίνει τὴν καρδιὰ του μὲ τὸν πόθο τῆς Ἀλήθειας, πού ἂν καὶ σιγάσιγά μεγαλώνει ὅμως φαίνεται ἀνάμεσα στὴς πλάνες σὰν καυτερό λουλούδι γεννημένο ἀπὸ τὴ Σκέψη.

Μὰ ἂν ὁ ἄνθρωπος φαρμακώθηκε ἀπὸ τὸ Ψέμα χωρὶς νὰ παίρῃ γιὰτρεῖα καὶ πιστεύει ἀτράνταχτα ὅτι στὴ γῆς δὲν ὑπάρχει εὐτυχία ἀνώτερη ἀπὸ τὸ νὰ γιομίσῃ κανεὶς τὴν κοιλιά του, τότε ἡ Σκέψη βίχνει κάτω τὰ φτερά τῆς καὶ... κοιμᾶται ἀφάνητας τὸν ἄνθρωπο δούλο τῆς καρδιάς του.

Κι ὁ ἄνθρωπος χάνει τὸ Ἐγὼ του καὶ γίνε-ται ζῶο χωρὶς περηφάνια καὶ Σκέψη.

Μὰ ἂν στὸν ἄνθρωπον ἀνάψῃ μέσα του ἡ ἀγα-νάκτηση θὰ ξυπνήσῃ τὴ Σκέψη, καὶ... νὰ, ξανά

πάλι βαδίζει μακρύτερα, μόνος του σὲ δρόμο τρανὸ σπαρμένον ἀγκάθια, μόνος του ἀνάμεσα στὴς ἀμφιβολίες καὶ στοὺς διαταγμούς του, μόνος του ἀνάμεσα στὰ βηματὰ τῶν παλαιῶν ἀληθειῶν.

Μεγαλόπρεπος, περήφανος κ' ἐλεύθερος παρατηρεῖ πρὸς τὰ μάτια τῆς Ἀλήθειας καὶ λέγει πρὸς τὴς ἀμφιβολίες του:

— «Ἀπατάτε ὅταν λέτε ὅτι εἶμαι ἀδύνατος, ὅτι ἡ συνείδησή μου εἶναι περιορισμένη. Αὐτὴ μεγαλώνει. Τὸ γνωρίζω, τὸ βλέπω, τὸ αἰσθάνομαι, ... μεγαλώνει μέσα μου.

«Καταλαβαίνω τὸ ὕψος τῆς Συνείδησής μου μὲ τὴ δύναμη τῶν βασάνων μου, καὶ γνωρίζω ὅτι ἂν αὐτὴ δὲ μεγαλώνει δὲ θὰ βασανίζομαι περισσότερο τώρα παρ' ὅ,τι προτύτερα.»

— «Ἀλλὰ σὲ κάθε μου βῆμα, ἐπειδὴ ζητῶ πάντοτε κάτι τι μεγαλύτερο, περισσότερον αἰσθάνομαι, βαθύτερα βλέπω κ' ἡ γρήγορη αὐτὴ αὐξηση τῶν πόθων μου εἶναι τὸ μεγάλο τῆς Συνείδησής μου ἀνάστημα.»

Τῶρ αὐτὴ μοιάζει μέσα μου πρὸς ὠραία σπιθα-καὶ τί μ' αὐτὸ; οἱ σπιθες εἶναι οἱ μητέρες τῶν πυρκαγιῶν κ' ἐγὼ στὸ μέλλον πυρκαγιὰ στὸ σκότος τοῦ κόσμου. Κ' εἶμαι γεννημένος γιὰ νὰ φωτίσω ὅλον τὸν κόσμον, νὰ ξεδιαλύσω τὸ σκότος ὅλων τῶν μυστηρίων κ' ὅλων τῶν αἰνιγμάτων, ναῦρω τὴν ἀρμονία μεταξὺ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ Ἐγὼ μουν' ἀ διαφωτίσω τὸ σκοτεινὸ χάος τῆς ζωῆς τῆς βασανισμένης αὐτῆς γῆς, νὰ ῥήξω καθε βόρβορό τῆς στὸν τάφο τοῦ παρελθόντου.»

— «Εἶμαι γεννημένος νὰ λύσω τοὺς δεσμούς τῶν ἀπατῶν καὶ σφαλμάτων, πού ὅλους ἐσύνδεσαν σ' αἵματηρὸ κ' ἐλλεινὸ δεσμὸ χτηνῶν σπαραζομένων.»

— «Γεννήθηκα ἀπὸ τὴ Σκέψη γιὰ νὰ καταρριψῶ, νὰ χαλάσω, νὰ πατήσω κάτω κάθε παλιό, κάθε ἐλλεινὸ, κάθε ποταπὸ καὶ χυδαῖο καὶ... καὶ νὰ δημιουργήσω νέα ἀπάνου σὲ βάσεις πού στέρησεν ἡ Σκέψη, ἀπάνω σὲ θέμελα στεριωμένα ἀπὸ τὴν ἐλευθερία, τὴν ὠρισύνη καὶ... τὸ σεβασμὸ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

— «Θέλω καθένας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι ἀληθινὰ ἄνθρωπος.»

— «Καταραμένες ἄς εἶναι ὅλες οἱ πρόληψες καὶ συνήθειες πού σὰν ἀράχνη περιπλέξαν τὸ νοῦ καὶ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὲς ἐμποδίζουν τὴ ζωὴ... θὰ τίς μεταβάλλω σὲ βηματὰ καὶ συντρίμματα.»

«Ὅπλο μου ἔχω τὴ Σκέψη καὶ τῆς δύναμης μου ἡ ἀστείρευτη πηγὴ εἶναι ἡ ἀκλόνητη πίστη στὴν ἐλευθερία τῆς Σκέψης, στὴν ἀθανασία τῆς καὶ στὴν αἰώνια παραγωγικότητά τῆς.»

— «Ἡ Σκέψη γιὰ μένα εἶναι ὁ παντοτεινὸς κ' ὁ μόνος ἀληθινὸς φανὸς στὰ σκότη τῆς ζωῆς: βλέπω ὅτι καίει ζωηρότερα, βαθύτερα φωτίζει τὸ βάραθρο τῶν μυστηρίων καὶ προχωρεῖ μέσα στὴς ἀχτίνες τῆς Ἀθάνατης Σκέψης, ἐπάνω στὰ χνάρια τῆς, πάντοτε ἐμπρὸς καὶ ψηλότερα.»

— «Γιὰ τὴ Σκέψη δὲν ὑπάρχουν οὐτ' ἐμπόδια ἀκατάλυτα, οὔτε θεῖα ἀκατανόητα στὴ γῆς καὶ στὸν οὐρανό. Ὅλα ἀπ' αὐτὴ δημιουργοῦνται καὶ τοῦτο τῆς δίνει τᾶγιο, τᾶπαρτο δικαίωμα νὰ καταστρέψῃ ὅ,τι μπορεῖ νὰ μολοδίσῃ τὴν ἐλευθερία τοῦ ὕψους τῆς.»

— «Μὲ ἡσυχία καλὰ καταλαβαίνω ὅτι οἱ πρόληψες εἶναι ἀπομεινάδια παλαιῶν ἀληθειῶν, ἐνῶ τὰ σύνεφα τῶν πλανῶν πού γυρίζουν δλόγυρα στὴ ζωὴ εἶναι πλάσματα ἀπὸ τὴ στάχτη παλιῶν πρόληψων, πού ἔχουν καὶ μὲ τὴ φωτιὰ αὐτῆς τῆς ἰδίας Σκέψης πού μιὰ φορὰ τὰ γέννησε.»

— «Καὶ ξέρω καλὰ ὅτι νικοῦν, ὄχι: ἐκείνοι πού παίρνουν τοὺς καρπούς τῆς νίκης παρὰ κείνοι μένουν στὸν κάμπο τῆς μάχης....»

— «Τὶ θὰ εἶπῃ Ζωὴ, τὸ βλέπω στὴ δημιουργία μ' αὐτὴ εἶναι αὐτοδιοίκητη κ' εἶναι ἀπεριόριστη.»

— «Πηγαίνω γιὰ νὰ καῶ ὅσο μπορῶ φωτεινότερα καὶ βαθύτερα νὰ φωτίσω τὰ σκότη τῆς Ζωῆς κ' ἡ καταστροφή μου εἶναι γιὰ μένα τὸ μόνο μου βραβεῖο.»

— «Ἄλλα βραβεῖα δὲ λιμπίζομαι: βλέπω ὅτι οἱ ἐξουσίες φέρνουν ντροπὴ κ' εἶναι μονότονες ὁ πλοῦτος πρᾶγμα βαρὺ κ' ἀνόητο κ' ἡ δόξα πρόληψη γεννημένη ἀπὸ τὴν ἀνικανότητα τῶν ἀνθρώπων νὰ κρίνουν τὸν ἑαυτὸ τους κ' ἀπὸ τὴ δουλικὴ τους συνήθεια νὰ ταπεινῶνται.»

— «Ἀμφιβολίες! Σεῖς εἶστε οἱ σπιθες τῆς Σκέψης... τίποτε ἄλλο. Μὲ τὴν ζήτησιν τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, σὰς γενᾶ ἀπὸ τὴν πληθώρα τῶν δυναμιῶν τῆς καὶ σὰς τρέφει μὲ τὴν ἰσχύ τῆς.»

— «Ἐξῆρθη ἡμέρα πού στὴν καρδιὰ μου θὰ ἐνωθῶνε σὲ μιὰ μεγάλη δημιουργικὴ φωτιὰ ὁ κόσμος τῶν αἰστημάτων καὶ τῆς ἀθάνατης Σκέψης καὶ μ' αὐτὴ τὴ φωτιὰ θὰ κάψω κάθε σκοτεινὸ, κάθε ἄγριο καὶ ποταπὸ πού βρίσκεται στὴν ψυχὴ μου, καὶ θὰ γίνω ὁμοίος πρὸς τοὺς Θεούς, πού δημιούργησε καὶ δημιουργεῖ ἡ Σκέψη.»

— «Ὅλα πέρα-πέρα στὸν ἄνθρωπο κ' ὅλα γιὰ τὸν ἄνθρωπο.»

Νὰ καὶ πάλι μεγαλόπρεπος κ' ἐλεύθερος σηκώνει τὴν κεφαλὴ του καὶ βραδύς μὰ μὲ βήματα σταθερὰ προχωρεῖ πατώντας στὰ πτώματα τῶν παλιῶν ἰδεῶν μόνος του ξεσκίζει τὴν ἐπιεὴ καταχνιά τῶν πλανῶν κατόπι του σὰ βαρὺ σύννεφο ξαπλώνεται ἡ σιωπὴ τοῦ παρελθόντου κ' ἐμπροστὰ του τὸν περιμένουν σὲ κάθε βῆμα πληθώρα αἰνιγμάτων καὶ γρίφων εἶναι ἄπειρα καθὼς τάστῆρια τούρανοῦ καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο δὲν ὑπάρχει τέλος τοῦ δρόμου του.

Ἔτσι βαδίζει ὁ ἀνήσυχος ἄνθρωπος ἐμπρὸς καὶ ψηλότερα καὶ πάντοτε ἐμπρὸς καὶ ψηλότερα.

Ὀντέσσα

ZHNOBIA ΠΑΛΜΥΡΑ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

(Στὴ στήλη αὐτὴ θὰ κρεμάει κάθε βδομάδα, σὰν κάρλια ληστῶν, δλες τίς ἀτυχεῖες κ' ἀνορθογραφίες πού βρίσκονται σὲ καθροσουτάνια βιβλία. Συνεργάτης τῆς στήλης αὐτῆς θᾶναι ὅλ' οἱ ἀνγνωστὲς μας, ἀρκεῖ μοναχὰ πλὰι στὸ βαρβαρισμὸ πού θὰ μᾶς στέλνουνε νὰ σημειώ-νουν τὸνομα τοῦ βιβλίου καὶ τὸν ἀριθμὸ τῆς σελίδας πού βρίσκεται).

«Τοῦτον φθονῶν ἡ δευτέρα σύζυγος του ἠνομαζομένη Φαύστα, κατηγορήσε κτλ.» (Κ. Καλοῦση Βυζαντ. ὁ Ἱστορ. σελ. 10.)

Κατὰ τὴν ἀκρόασιν, ἥς ἔτυχε παρὰ τῆς Α. Α. Μ. τῷ Σουλτάνῳ τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν ὁ ἐν Βερολίῳ πρεσβευτῆς τῆς Ἀμερικῆς κτλ. (ἌΝεα Σμύρνη 27 Ἀπρίλη, σελ. 3, στ. 4.)

Πρὸς σύστασιν δημοσίας διαθήκης ἀπατεῖται ἡ σύμπραξις τῶν ἐξῆς προσώπων: ὁ διαδότης.

(Α. Κρασοῦ καθηγῆτοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Κληρονομικὸν δίκαιον ἐκδοσις Δ'. Σελίς 64).

Διού πολλοὶ εἰσιν οἱ ἀμποτίρων τούτων στεροῦμενοι ἀλλ' οὐχ ἡτιον ἀσκηθέντες... ὁ δὲ ταύτην καὶ μόνην τὴν δεξιότητα κεκτημένος.

(Κρασοῦ, ἴδιο βιβλίον, σελ. 67).

Τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ περιεχομένων.

(Ἴδιο βιβλίον, σελ. 86).

Τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ κατὰ τὸν ὄργανισμὸν.

(Σελ. 89).

Ἡ διαθήκη δύναται νὰ γραφῆ... διὰ πλειόνων ἡμερῶν.

(Σελ. 93).

Ἐὰν ὁ διαθέτης μετὰ τὴν γραφὴν τινὸν τῆς διαθήκης διατάξῃ εἶθε τὴν ὑπογραφήν... προβαίνων δὲ γράφει καὶ ἑτέρας (διατάξεις), ἐφ' ὧν τίθησι τὴν χρονολογίαν... ἅπαντα... εἰσὶν ἄκυρα.

(Σελ. ἴδια).

Κατὰ τὸ ἀρχαιότερον δίκαιον ἄκυρος ἦν ἔνστασις κληρονόμου καὶ κληροδοσία... ἅτινα.

(Σελ. 119).

Τὸ δὲ λοιπὸν εἰς ἕτερον, περὶ ὧν δὴ ὡσαύτως τοῦ διαθέτου βούλησις πρόκειται, περιέληθη...

(Σελ. 121).

Ἡ ὑποκατάστασις προϋποτίθηται ἔνστασις ἢ ἀνευ... ὅ ἔνεκεν...

(Σελ. 156).

Κατὰ διάταξιν τοῦ Ἰουστινιανοῦ οἱ ἀνόντες δύναται νὰ ἐγκαταστήσωσι κληρονόμον διὰ τὸν τὰς φρένας νοσοῦντα κατιόντα καὶ ἦτις ὡς ἐκ τῶν λέξεων τῆς διατάξεως καθ' ὑπόδειγμα ὑποκατάστασις καλεῖται.

(Σελ. 170).

Κατὰ τὰ ἀξιώματα τοῦ δικαίου ὁ νόθετηθεὶς ὑπεξούσιος ὡς καὶ ὁ εἰσποιηθεὶς ἀντεξούσιος ὑφίσταται...

(Σελ. 191).

Ἡ ἐκ τῆς νόθεσιος συγγένεια καὶ τὸ ἐκ ταύτης κληρονομικὸν δικαίωμα ὑφίσταται ἐφ' ὅσον ὑπάρχει νόθεσία.

(Σελ. 200).

Ὁ διαθέτης οὐδέποτε... εἴτε ἐγκαταστήσῃ, εἴτε νὰ ἀποκληρώσῃ.

(Σελ. 238).

Ὅπου ἀποδείχεται πρώτη φορά πῶς ἔνα τραῖνο (μάλιστα δλόκληρος σιδερόδρομος με γραμμὲς, σταθμοὺς, δεῖχτες κτλ.), δια φέβγει κάθε 20 λεπτά τῆς ὥρας, φέβγει καὶ κάθε ὥρα.

«Ἐν Λονδίῳ, τῆ 20ῆ Ἰουλίου 1906.

«Ὁ Σιδερόδρομος ἀναχωρεῖ ἀπὸ Fenchurch Street εἰς Millwall Docks ἀνά 20 λεπτά καθ' ὥραν.

- »Οἱ Ἐπίτροποι
- »Μ. Κοργιαλέιος Πρόεδρος
- »Γ. Κ. Σαραμαγκᾶς
- »Π. Ριλλῆς
- »Σ. Παπαντωνόπουλος, γραμματεὺς».

ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ

Ὁ κ. Σταματάκιος Βάλβης εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς σταλῆ τὸ ἀκόλουθον γράμμα. Ὑστερ' ἀπὸ τῆ Βουργαρίκη θηριωδία καὶ τῆ φοβερῆ κίψα, τὸ γράμμα τοῦ κ. Βάλβης ἔρχεται σὰν εὐεργετικὸν δροσιτικόν.

Κύριε «Νουμά».

Διαπρεπὴς μαθητὴς μου, τακτικώτατος τῆς ὑμετέρας ἡμερησίως ἀναγνώστης καὶ ἀδυσώπητος τῶν σκευμάτων καὶ τῶν σκοπῶν αὐτῆς πολέμιος, μοι ἐκόμισε γελῶν χθὲς τὸ τελευταῖον καὶ τὸ προτελευ-

ταῖον ὑμῶν φύλλον, ἵνα ἐν μὲν τῷ τελευταίῳ ἴδω ἔλκωδη τινὰ πρωτοπικὴν κατ' ἐμοῦ ἐπίθεσιν τοῦ ἐν Βακχοῦ ἱατροῦ Κ. Λαναρά, καταστήσαντος ἑαυτὸν διὰ τῆς πρὸς τὸν κ. Μιστριώτην ἐπιστολῆς ζῶν παράδειγμα τῆς παροιμίας,

Ἄλλων ἱατρός, αὐτὸς ἔλκει βροῦν,

ἐν δὲ τῷ προτελευταίῳ ἐπεξέλιθω, ἄτε μεταφράστης ὦν δλοκλήρου τοῦ Πινδάρου, χυδαίαν τινὰ, χυδαιοτάτην τοῦ ἸΔ' τῶν Ὀλυμπιονικῶν μετάφρασιν. Καὶ τὴν μὲν τρισθλίαν μετάφρασιν ἐπεξέλιθον ἀμέσως γεγλωτῶν καὶ ἐγὼ ἐπὶ τῆ προσθήκῃ μιᾶς ἐτι γελοιογραφίας εἰς τὴν ἀνιεθνικὴν πινακοθήκην τῶν εὐτραπέλων μεταφράσεων τῆς Ἰλιάδος καὶ τοῦ Ἐθαγγελίου, πινακοθήκην, ἣν θαυμασίως ὑπερπελούτισαν τὰ ἀκατονόμαστα ἐκτρομακτικὰ στιχοπλοκῆματα τοῦ ἐν Βακχοῦ ἱατροῦ Κ. Λαναρά, δι' ὧν περιεχρίσθη σπαιλίαις καὶ πελέθους ὁ παντλήμων Εὐριπίδης, — ἀλλά, βίβας ἐπειτα τυχαίως τὸ βλέμμα μου καὶ εἰς τὴν προηγουμένην τοῦ προτελευταίου ὑμῶν φύλλου σελίδι ἐνέτυχον Βουλγαρικῶς τισὶ κατὰ τοῦ Παρθενῶνος στίχοις προδήλου ὑποβολιμαίου ἐχιδνικοῦ περιεχομένου, προσφωνούμενοι εἰς ὑμᾶς. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν παμμιαίων τούτων στίχων, προκαλίσασα τὴν ἀμύθητον βδελυγμίαν καὶ ἀγανάκτησίν μου, συμπροκάλεσε παραχρῆμα καὶ τὸ ἐξῆς ποιημάτων μου, ὅπερ ἔνεκα τοῦ τρόπου, καθ' ὃν παρήχθη, λαμβάνω καὶ ἐγὼ τὸ θάρρος νὰ προσφωνήσω ὑμῖν, λογιζόμενος ἑμαυτὸν εὐτυχῆ, ἂν ἐν τῇ διακρινούσῃ ὑμᾶς συγκαταβατικότητι ἀποδείξησθε καὶ τούτην τὴν προσφώνησιν.

Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝ

Ἡ προσφώνηται τῷ κυρίῳ Δ. Π. Ταγκοπούλῳ.

Ἀστράπτων πρὸ ἐμοῦ ὁ Παρθενῶν ἐν τῷ φωτὶ ὑψοῦται τῆς ἡμέρας.

Ὅποιον κάλλος ἔφθιτον ἄγνόν!

Ὅποιον κλέος μὴ γινώσκον πέρας!

Ἐρίζει πρὸς αὐτὸν τοῦ οὐρανοῦ ὁ τηλαυγὴς φωστήρ ὁ πλήρης δόξης, ἀλλὰ νικᾷ τὸ σέμνωμα τοῦ Νοῦ ἐν ταῖς γραμμαῖς αὐτοῦ ταῖς λεπτοτόξοις!

Ἡ δύσις φθάνει· ἴα πορφύρα ὁ Ἰμμητὸς προχέει ἀτενίζων πρὸς μάραμα τοσοῦτον ἱερά, ἐκεῖ τὴν δύσιν μὴ ἀναγνωρίζων,

καὶ Ἰστέφανος ὁ Παρθενῶν ὡς Φοῖβος ἄδυτος· κοσμεῖ τὴν πόλιν τὴν Ἰστέφανον τῶν Ἀθηνῶν, ἦτις κοσμεῖ τὴν οἰκουμένην ὅλην.

Ἡ νύξ ἐπῆλθεν· ἄστρων σφηκτικὰ καθίστανται τὰ ὕψη τοῦ αἰθέρος, καὶ ἄνω τοῦ ναοῦ προσμειδιᾷ φῶς Ἀθηνᾶς καὶ Ἀφροδίτης ἔρωσ.

Καὶ φθίνει ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός, τοῦ βράχου κάτωθεν τοῦ θείου ἔρπων, ὁ Φθόνος, μέλας ὄφις ἐλικτός, προδότης φύσει καὶ προδότας τίρπων!...

Οὕτως ὁ Δαίμων, ἐμπλεὺς κακῶν, μακρὰν τῶν φῶτων ζῶν τῶν ἀνεσπέρων, λυσσᾷ κατὰ τῶν χώρων τῶν γλαυκῶν, λυσσᾷ ἐν τῷ πυθμένι τῶν νερτέρων.

Ὅμοιος νόσος πνεύματος φθινᾶς δρακὸς Βουλγάρων—ἡ Ἀνθρωπολύμων ν' ἀνατινάξῃ χθὲς τῆς Ἀθηνᾶς διανοεῖτο, ὡς γνωστὸν, τὸν οἶκον...

Ἐν Ἀθήναις τῆ 31 Ἰουλίου 1906.

ΣΤΑΜΑΤΑΚΙΟΣ Δ. ΒΛΑΒΗΣ

ΤΟ ΜΑΛΑΓΑΡΙ

Τὸ Μαλαγάρι εἶνε μιὰ πνεύμορφη ἰξοχή. Ἐἴνε μακριὰ ἀπὸ τοῦ νησιῦ μου τὴν πρωτεύουσα ὡς μισὴ ὥρα, πηγαίνουμε ἕμωσ γληγορώτερα μὲ τ' ἄμαξι ἢ μὲ τὴν βάρκα. Σ' ἡμᾶς τὸ Μαλαγάρι εἶνε ὅ,τι στοὺς Ἀθηναίους τὸ Φάληρον. Ἐδῶ ἡ φύση ἐπικρίσισε ἔφθονα τὰ δῶρα τῆς καθάρου ἀέρα· κρυσταλλένια νερά· τὸ καλλίτερον στόλισμα τοῦ Μαλαγαρίου εἶνε ἕνα δάσος ἀπὸ πέφκουσ· στὴν ἀμμουδιὰ τὴν ἀφροστεφάνωτη εἶνε τὸ χτίριο τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς. Ἐδῶ τὰ κορίτσια τοῦ λαοῦ μαθαίνουνε πρακτικὰ πράγματα καὶ ἔχι στίχους τῆς Κυρά Ἀγκῶσ καὶ οἱ νέοι μᾶς τέχνες βιοποριστικῆς, λίγο παραπάνω ἀπὸ τὸ Σκολεῖο — ἐντὸς περιβάλλοντος καλλιανθοῦσ καὶ μυρόεντος — ὅπως ἔγραφε ἄλλοτεσ κάποιος ὄχτρος τῆς Ἀλήθειας φανατισμένος καθαρεβουσιάνος βρίζεται μιὰ κομπῆ, ἐκκλησοῦλα. Θαρρῶ πῶς εἶνε χτισμένη ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Σηκιωμοῦ τὸν ἀξέχαστο. Ὁ παππᾶς λειτουργεῖ σπάνια· σὲ περιστάσεσ μονάχα ἐξαιρετικῆσ. Ἐτυχε μιὰ φορὰ νὰ βρεθῶ κατὰ σύμπτωση στὴ λειτουργίαν μιὰ ἀδελφὴ ἀνοξιὰτικῆ· ἡ φύση ἴλη μοσκοδόλας ἀπὸ τῶν λουλουδιῶν τὴν ἀναγέννηση τὸ κύμα τραγουδοῦσε τὸ αἰώνιο ἀρμονικὸ τοῦ τραγοῦδι· σ' ἕνα ρυθμὸ ἀφάνταστο καὶ μεγαλόπρεπο καὶ ὁ παππᾶς μετὰ στὴν ἐκκλησιὰ δοξολογοῦσε τὸν αἰώνιο· τέτιεσ στιγμῆσ εἶνε ἀλησμώνητεσ, γιὰ μίνα τουλάχιστο· κάποιος μεγαλοφάνταστος συγγραφεὺσ, ὄχι βέβαια δικὸς μᾶς, γράφει κάπου δὲ θυμᾶμαι ἀκριβοῦσ ποῦ—πῶσ τὸ αἴσθημα τῆς θρησκείας μπαίνει καλλίτερα στὸν ἄθρωπο ἅμα ἀκούει τὰ θεῖα λόγια σὲ μικρὴ ἀπείριτη ἐκκλησοῦλα μίεσ στὴν ἰξοχή παρὰ σὲ ἐκκλησιὰ τρανή, (κοίταξε τοῦ Οὐλάνδ, Γράμματα σ' ἕνα φίλο του). Τὴν 1η τοῦ Ἀλωνάρη γιορτάζει ἡ ἐκκλησιὰ τῶν Ἁγίων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων—τὴν παραμονὴ ὅμως γίνεται τὸ σωστὸ πανηγύρι.

Ἀπὸ τὸ μεσημέρι τῆς παραμονῆς ἀρχινάει ὁ κόσμος νὰ κουβαλιέται στὸ Μαλαγάρι. Ὁ περισσότερος εἶνε ἐργατικὸς, ἔρχεται νὰ ξεκουραστῆ σ' ἀφτὰ τὰ μέρη τὰ μαγεφτικὰ ὕστερα ἀπὸ τὴ βδομαδιατικὴ δουλειὰ ποῦ τοῦ δίνει τὸ ψωμί ἐνῶ στεφανῶνει τὸ πρόσωπό του ἀπὸ ἴδρωτα τίμιο, ν' ἀναπνέψῃ καθαρὸ ἀέρα, νὰ διασκεδάσῃ κομμάτι καὶ διασκεδάζετ λαμπρά. Πόσο μ' ἀρέσουν αἱ λαϊκῆσ διασκεδάσεσ· γιὰ νὰ γίνῃ μιὰ τέτια δὲν ἀπαιτοῦνται πολλὰ πράματα. Λίγο ἀθάνατο, κρασί Σκιωτικὸ βέβαια ἀπ' ἀφτὸ ποῦ τραγοῦδησε ὁ Μπαύρωνκσ ὁ ξακουστόσ στὸ Δὸν Ζυζάν, καὶ ὄρεξη. Ἐχουμε δῶ καὶ τὰ ὑπαίθρια καφφενεῖα, μὲ κάτι ξύλα ποῦ οἱ τεχνίτεσ τὰ λένε τάβλεσ κατασκευάζετῃ ἕνασ πάγκοσ· δυὸ τρεῖσ σηλαῖεσ εἶνε στολισμοῦσ του.

Ἀργότερα ἔρχουνη καὶ ἄλλοι πωλητέσ. Μαζὺ μ' ἀφτοῦσ βλέπω κάτι πανοραματίζῃδεσ καὶ μιὰ τσιγᾶνα ποῦ λείε· τίεσ τύχεσ καὶ μαζῶνεσ δεκάρεσ ἀπὸ τὸν ἀπλοῦκό κοσμάκη. Τί κίνηση καὶ χαρὰ.

Ὁ ἰσπερινὸς ἀρχινάει στίεσ τέσσερεσ. Ἐρχουνη κατὰ διαταγή τοῦ Δεσπότη ἀρκετοὶ παπαδέσ καὶ ψαλτάδεσ καλλίφωνοι, ὅστε γίνεται μὲ μεγάλη λαμπρότη καὶ σεμνοπρέπεια ἡ ὁμορφη τελετή.

Ὅλο τὸ χρόνο ἡ ἰξοχή ἀφτὴ ἡ μαγεφτικὴ εἶνε βυθισμένη σὲ ποιητικὴ σιγαλιά. Τώρα τί φωνῆσ καὶ κακό· νὰ καὶ ἡ φιλαρμονικὴ μᾶς. Παίζει μὲ μεγαλοπρέπεια τὸν Ἐθνικὸ μᾶς ὕμνο τοῦ ἀθάνατου

Σολωμού και αἱ ἄρμονικὲς μελωδίαι του σκορπίζονται στὴν ἀπαλώτατη φύση καὶ προκαλοῦνε ἀπέραντη συγκίνηση.

Ἐνας πανοραματῆς δίπλα πού καθομαι ἐξηγάβει σὲ κάτι παιδαρέλια τίς ζωγραφίαι του. Ἀκούω.

— Ἐλάτε ἰδῶ, μωρὸς παιδιὰ, νὰ δῆτε τὴν ὁμορφὴν Βενετία· γόνδολες κάτασπρες σιγίζουσι τὰ καταγάλανα νερά της... Κ' ἡ Βενετία ἀπλούστατα εἶναι μιὰ κακότεχνη ζωγραφία τῆς Σμύρνης. Ἐκεῖ κάτω ἀπὸ ἓνα γέρικο πλάτανο ἓνας Ἰταλὸς τραγουδιστὴς σκορπάει κύματα καλῆς φωνῆς. Γλήγορα περνᾷ ἡ ὥρα. Θαρρεῖς ὡς δεπτερόλεπτα αἱ ὥρες πὼς περνοῦν κατὰ τὸν ποιητὴ ἀρχίζει νὰ νυχτώνει· κ' ὁ κόσμος φέβγει· σὲ μισὴ ὥρα οὔτε ἀνθρώπινη σκιά ἀπαντᾷς.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Σάμο 2 τ' Ἀλωνάγη 1906.

ΣΥΜΕΩΝ Η. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΔΕΙΛΙΝΟΥ

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

ΣΤΟ ΧΙΟΝΙ

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Δὲ δοκιμάζεις καὶ σὺ τὴν τύχη σου;

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Τὴν ξέρω ἐγὼ τὴν τύχη μου ἔνοια σου.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

— Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

Ἄσπρον ἡ νύχτα ἀπλωσε στὸν οὐρανὸ τὸ διαμαντοστόλιστο πέπλο της ἔφυγα τελεφταῖος.

τανε πιά κοκαλιασμένο. Τὸ τὴν ἔλασε πάλι μετὰ τὰ ρουχαλάκια του καὶ τὸ ἀπὶθωσε στὸ πλευρὸ τῆς μηχανῆς του.

— Ἔτσι εἶναι καλλίτερα καὶ γιὰ σὲν, μουμουρούρισε.

Η ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΤΟΥ ΑΠΙΘΩΡΙΣΤΟΥ

Ντάγκ, ντίγκ, ντάγκ, ντίγκ...

Τὴ παραξένα πού σημαίνει πάντα ἡ μικρὴ κμ. πανίτσα τοῦ Ἀπιθωριτοῦ. Δὲς κ' ἔχει ψυχὴ μέσα της. Τὸ γλωσσίδι της σάν κάτι νὰ λήθῃ όταν ἀρχίζει νὰ σκορπᾷ στὸν ἄερα τίς γλυκομελωχολίες, τίς ἄγιες μελωδίες της. Ὁ ἤχος ἴσα στὴν καρδιὰ μπαίνει. Σαραντὰ χρόνια τώρα ὁ παπὰ Μακάριος ἀκούει τὴ φωνὴ της καὶ πάντα κάτι ξεχωριστὸ νοιώθει μέσα του. Στὴν ἀρχὴ μιὰ ἰσόγλυκη ἀνατριχίλα τὸν περχνίει, ἔπειτα λιγώνεται ἀπὸ τὴ γλύκα καὶ κλείνει τὰ μάτια του. Ἀρχίζει τότε μιὰ μυστικὴ κουβέντα μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῆς κμ. Τάχειλια βουβαίνουνται, μὰ ἡ καρδιὰ σπαρταρεῖ κ' ἡ μικρὴ καμπανίτσα ἀρχίζει νὰ τοῦ θυμίζει τὰ περασμένα. Γιὰ τὸν παπὰ Μακάριο ἡ μικρὴ καμπανίτσα δὲν εἶναι ἀπὸ σίδερο, ἔχει ψυχὴ μέσα της, αὐτὴ ξέρει ὅλα τὰ μυστικά του, αὐτὴ τοῦ τραγουδᾷ ὅλες τίς χαρὲς κ' ὅλες τίς λύπες του, μαζὶ της γινώρισε τὴ ζωὴ, μαζὶ της μιὰ μέρα θάποχαρητῆσῃ τὸ ψεύτικο αὐτὸν κόσμο.

Σήμερις ἔχει εὐχέλαιο. Πάντα τὸ συνθηίζει αὐτὸ σὰ ζυγώνουσε τὰ Χριστούγεννα. Τὸ νομίζει καὶ γιὰ τὴν ψυχὴ του καλὸ. Μὰ οἱ χριστιανοὶ του πούθενά δὲ φαίνεται νῆρχονται.

Ντάγκ, ντάγκ.

Σημαίνει πάλι ἡ μικρὴ καμπανίτσα. Γιωματὴ παράπονο καὶ μελαγχολία ἡ φωνὴ της κάτι σάν κλάμα καὶ σάν μοιρολόδι· σὰ νὰ λήθῃ «ἔλατε.» Ὁ παπὰ Μακάριος πού νοιώθει τὴ γλώσσα της μόνο πού δὲ δακρύζει· τάχειλια του σπαίνουσε μὰ μετὰ τὸ μυαλό του μιλάει μαζὶ της σὰ νὰ τῆς λήθῃ «σῶπα, σῶπα, καλὴ μου, μὴν κλαῖς.»

Σήμερις νοιώθει ὅλο τὸ βάρος τῆς ἡλικίας του. Τὰ ὀγδόντα του χρόνια τὸν βαραίνουσε σὰ νὰ ἔχη μιὰ βαρετὰ πλάκα στὸν ὤμο. Πότε περᾶσανε τόσα χρόνια. Μιὰ ζωὴ δλάκκιρη πού τὴν σακατέψανε οἱ πίκρες κ' οἱ νηστεῖες. Πού εἶναι ἡ γυναίκα του, πού εἶναι τὰ παιδιὰ του; Ἐκεῖνι, νωρίς νωρίς τράβηξε γιὰ τὸν ἄλλο κόσμο, τὰ παιδιὰ του, ἀρσενικά καὶ θηλυκά, παντρευτήκανε, σκορπιστήκανε δῶ καὶ κεῖ. Ἀπόμεινε ἔρημος, μοναχὸς στὸν κόσμο, τώρα πού ἤθελε κ' αὐτὸς νὰ γύρη πούθενά νὰ ξεκουραστῇ.

—Μιλάει ἡ καμπανίτσα κ' ὁ παπὰ Μακάριος ρουφαίει διψασμένος τὴ γλυκομελωχολὴ μελωδιὰ τῆς φωνῆς της. Μπάλαζμο ἡ φωνὴ της, χάδι τὸ σήμασμά της. Μιλάει ἐκεῖνη «κουράγιο· ἐγὼ εἶμαι γιὰ σένα, μαζὶ θὰ πεθάνουμε.» «Ἀλήθεια καημένη τὸ λές».

Ντάγκ, ντάγκ. Σανασημαίνει.

Κανέις δὲ φαίνεται. Ἐχουσε τίς δουλειὲς τους συλλογιέται, πού νοῦς γιὰ εὐχέλαιο. Ἀπὸ τὸ δρόμο περνοῦσε διαβάτες. Πηγαίνουσε σπῆτι τους ψωμί, λάχανα, φρούτα, παπουτσάκια κινούρια γιὰ τὰ παιδιὰ τους. Γυναίκες ξεμπρατσωμένες πηγαίνουσε στὸ φούρνο τὰ Χριστούψωμα. Ὅλοι περνοῦσε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, μὰ κανέις δὲν ἀποφασίζει νὰ μπῆ. Ὁ παπὰ Μακάριος τοὺς βλέπει καὶ κουνάει τὸ κεφάλι του θλιβερά. Κάπου μακριὰ ἀκούγεται ἤχος βοιοῦ. Κάποιοι γλεντᾷ χωρὶς νὰ συλλογιέται τί μέρες εἶναι. Ἀφήνει τὸ σκοινὶ τῆς καμπάνας. Ρημάζει ἡ ἐκκλησιά, ἕκατὸ χρονῶ χτίριο. Ραγισμένοι οἱ τοῖχοι, μισόσβυστες οἱ ζουγραφίες, μυρουδιά γερατειῶν,

σκιά θανάτου τὴν περιζώνει. Κάποια μέρα δὲ θὰ γλυτῶσῃ, θὰ σωριαστῇ ὅλη χάμω. Γέρασε κ' αὐτὴ σάν τὸν παπὰ της. Δίπλα της εἶναι ἕνα μικρὸ περβολάκι μαντρογυρισμένο. Ἀνοίγει τὴν ξύλινη πορτίτσα καὶ μπαίνει· βλέπει ἕνα ἕνα τὰ μνήματα καὶ συλλογιέται τοὺς πεθαμένους. Πόσο τοὺς ζηλεύει· τί καλὰ πού εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ χῶμα. Εἶναι κεῖ θηκμμένοι ὁ χτήτορας μετὰ τὴ γυναίκα του κ' ὅσοι παπάδες περᾶσανε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά προτῆτερα ἀπὸ τὸν παπὰ Μακάριο. Κεῖ κοντὰ τους θὰ τὸν βάλουσε μιὰ μέρα κ' αὐτὸν. Κάτω ἀπὸ τὴν ξερὴ ἐλίτσα πού εἶναι στὴν ἀκρὴ τοῦ περβολοῦ, δίπλα στὴ μυρουδάτη γαζία πού ραίνει τοὺς πεθαμένους μετὰ τὰ κίτρινα λουλουδάκια της.

Καθεταί σὲ μιὰ πέτρα. Ἐνα πουλάκι σκκκκκκκ μετὰ τὴ μυτίτσα του τὸ χῶμα ἐνὸς τάφου, βρίσκει ἕνα σκουληκάκι, τάρπαζει, κάνει φτερά καὶ πάει. Ἔτσι θὰ φτερουγίσῃ μιὰ μέρα κ' ἡ ψυχὴ του.

Ὡς τότε ἡ ὥρα περνάει. Κανέις δὲ φαίνεται. Βγαίνει ἡ τουγὰ ἴσα μιὰ σὴν καμπάνκ. «Ὁ Σκτανὸς τοὺς κρατάει, λείε μέσα του». Πάνει πάλι τὸ σκοινὶ κ' ἀρχίζει νὰ σημαίνῃ· τῶθαλε πείσμα νὰ μὴ τὸν νικήσῃ ὁ Σατανᾶς· θὰ σημαίνῃ, δὲ θάρρησῃ ἀπὸ τὸ χέρι του τὸ σκοινὶ γιὰ νὰ μὴ περᾶσῃ τοῦ τρισκατχοατοῦ. Σημαίνει. Τὰ μάτια του μῆνουμε κλειστά. Τίποτε δὲν ἀκούει ἐξὸν ἀπὸ τὸ σήμασμα τῆς καμπάνας. Σημαίνει μετὰ λύσσα, τὰ χέρια του τὰ δύνανατα πάνε κ' ἔρχονται μοναχὰ τους, τὸ κεφάλι του τᾶσπρο τινάζεται, βρετὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ στῆθος του ἡ ἀνάσα· σημαίνει καὶ συλλογιέται. Πού εἶναι ἡ γυναίκα του, τὰ παιδιὰ του; Ὅλοι τὸν πρκαϊτήσανε. Τώρα τὸν παρκαϊτοῦνε κ' οἱ ἐνοριῆτες του πού τους εἶχε σάν παιδιὰ στὴν ὀρφάνεια του, Σημαίνει ἀδικητοπα μετὰ τὰ μάτια πάντα κλειστά. Βρίσκειται σὲ ὄνειρο, σὲ ξένους τόπους, ἀφήλᾳ ἀπὸ τὴ γῆ, κάπου κεῖ κοντὰ στὸ Θεό. Σὰ νὰ θαμποβλέπῃ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσα σὲ μιὰ καταχνιά. Κ' ὅλο ζυγώνουσε, ζυγώνουσε. Νὰ κωνίθει νὰ φτάσῃ, ἔρτασε· ἀπλώνει τὰ χέρια του πρὸς τὸ Θεὸ πού τοῦ χαμογελαίει ἀνοίγοντας τίς ἀγκάλες του νὰ τὸν δεχτῇ. Καὶ νὰ ξεκοβῆται ἡ καμπάνα ἀπὸ τὸ καμπαναριὸ καὶ τὸ βαρὺ σίδερο τὸν χτυπάει κατακέφαλα. Σωριάζεται χάμω ἀμίλητος. Ὁ ἀέρας τρικωμισμένος βουίζει γύρω του σὰ νὰ τὸν μοιρολογεῖ. Ἐνα κόκκινο ποταμάκι κυλάει ἀργὰ ἀπὸ τάχειλια μέσα στὰ ὀλόλευκα γένεα του.

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

—Μερικοὶ τώρα, πάνου στὴν μπορα, συδουλεύου πὺς πρέπει γλήγορα, σὰ νῆναι κηπούτσια ἢ καρτοσάκια, νὰ φειδῶμεσε στρατὸ, στόλο, διοίκηση, δικαιοσύνη, παιεῖα κ' ἔτι ἄλλο μᾶς λείπει.

—Μωρὲ χαρὰ στὴν ἀγαθότητά τους! Ὀγδόντα χρόνια τώρα ὅλο καὶ χαλοῦμε κ' ἔχουν τὴν ἀπαίτηση σὲ μιὰ δυβ βδομάδες (γιατὶ τὴσῃ προθεσμία βάνουσε οἱ θεομπαχτες!) νᾶν τὰ φειδῶμεσε δλ' αὐτὰ!

—Κάποιος πού ἀκουσε προχτῆς τοὺς ρήτορες στὸ συλλαλητήριο, εἶπε κουνώντας ἀπελπιστικά τὸ κεφάλι του·

—Μὰ τὰ ἴδια μᾶς εἶπατε καὶ πέρου πού μᾶς φωνάσατε πὺς θὰ μᾶς σώσει τὸ Κορδὸν ἢ ἡ Ἐλιά!»

—Δὲν εἶναι ἔγκλημα, ἀγαπητὸ «Ἄστου», πού ὁ Θεοτάκης τὴν Τρίτη βράδι ἔρωγαε στρίβια στὸ Φάληρο.

—Ἄν ἔρωγαε ἑλιές καὶ ταρμαῖ λὲς νὰ σωζότανε τὴ Κράτος;

—Κ' ἐδῶ, βλέπετε, ζήτημα κοιλιάς!

—Φίλος τμηματάρχης κάποιου Ὑπουργεῖου μᾶς εἶλεγε προχτῆς, δείνοντάς μας τὴ σάκκα του γιομάτη μετὰ διάφορα χαρετὰ.

—«Νά! δῶ μέσα κρύβεται τὸ Μακεδονικὸ ζήτημα σὲ σωρὸ πάφες καὶ διορισμοὺς κοματικούσι!»

—Καὶ πρόστεσε· «Ἐρχεται ὁ βουλευτῆς στὸ Ὑπουργεῖο, σοῦ ζητᾷ ρουσεφτί, τοῦ θυμίζεις τὴν Ἀχιάλο καὶ σοῦ ἀπαντᾷ· ἀπαθῆστατα—«Δὲν τάριναι, Χριστιανὶ μου, αὐτὰ; Τὴ δουλιὰ μας νὰ κοιτάξουμε καὶ ἡ Μακεδονία δὲ θὰ καταστραφῇ ἂ διοριστῇ τελωνοφύλακας ὁ φίλος μου ὁ Α.»

—Κ' ἔπειτα, ἂ δὲ βρετῆται ὁ Ἀναστασιόπουλος, ἂ φωνάσει σὰ βορκαγιαμένος τενόρας τὸ περίφημο «Γρηγορεῖται!».

—Κάποιος φίλος μᾶς γράφει πὺς ὁ Σιμόπουλος ζοῖσε δυβ τάξες, τοὺς λούστρους καὶ τοὺς ἐρημεριδάδες, ὁλοσδιόλου ἀφορολόγητες.

—Κι ὁμοῦ, λείε ὁ φίλος πάντι, καὶ οἱ λούστροι καὶ οἱ ἐρημεριδάδες κερδίζουσε ἐπὶ πάντα κ' ἀπὸ δέκα δραχμὲς ὁ καθένας τους τὴ μέρα, τὰ διπλά καὶ τὰ τριπλά δηλ. ἀπὸ ὅτα κερδίζει ἕνα μικρομπακίλης πού πορολογεῖται βχρότατα.

—Δὲ θὰ κάνει ἄκκαμα ὁ κ. Σιμόπουλος νᾶν τὸ μελῆτῆσει τὸ ζήτημ' αὐτὸ, ἀρῶ ἔτσι· θὰ οἰκοκομηθοῦν κ' ἔλλοι πιράδες γιὰ νὰ μποροῦνε νὰ κλέβουσι ἀνετάτερε οἱ ταυίς του. Ο ΓΙΙΟΣ

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ

Ἀπὸ Πέμπτη δὲ Πέμπτη.

Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν ὁ Ν. Καλογερόπουλος

Σκοτωμοί. Ἀθήνα 2, Ἐπαρχίες 11.

Λαθωμοί. Ἀθήνα 4, Περαιάς 5, (ὁ ἕνας ἀπὸ κάρρο), Ἐπαρχίες 5.

Κλεριές. Ἀθήνα 7, Περαιάς 1 (!), Ἐπαρχίες 2.

Ἀπαγωγές. Ἐπαρχίες 1.

Σημ. Τὴν Πέμπτη οἱ φημεριδες, πνιγμένες μετὰ Βουργαρικά, δὲ γράφουσε οὔτε σκοτωμοῦς, οὔτε λαθωμοῦς, οὔτε τίποτα. Δὲν πιστεῦσαμε οἱ Βουργαροὶ τῆς λευτερῆ. Ἐλλάδας νὰ συχάσανε καὶ μιὰ μέρα μονάχα συγκνημένο ἀπὸ τίς θηριωδίες τῶ Βουργαρώνα τῆς λευτερῆς Βουρργζρίας

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ν. Φρ. στὴν Πύτρη. Τὸ φύλλο θὰ βγίναε πιά ταχτικά κάθε Κυριακὴ.—κ. Α. Παν. στὴν Πόλη. Ἡ Τουρκ. Κυβερν. δὲν ἀφήνει πιά καμιά Ρωμαϊκὴ φημεριδα νὰ μπαίνει στὴν Πόλη, οὔτε μετὰ τὰ ξένα ταχυδρομεία. Παύσαμε λοιπὸν ποσωρινὰ νὰ στέλνουσε τὰ φύλλα καὶ σὲ λόγου σου καὶ σ' ὄλου τοὺς συντρομητάδες τῆς Πόλης δα νὰ βροῦμε, ἢ νὰ μᾶς δείξετε, κανένα μίσσο πού νὰ μποροῦμε νὰ στέλνουσε τὸ φύλλο μας.—κ. Ε. Τὸ «Κλίμα» εἶναι κομμάτι ἀπὸ μεγάλη μελέτη τοῦ κ. Φωτιᾶδη, γιστρικὴ καὶ κοινωνιολογικὴ «τὸ Χτικὸ», πού θὲν τὴν τυπώσουσε ἀργότερα.—κ. Θ. Μ. στοὺς Παζοῦς. Τὸ λάδαμε καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θὰ τυπωθῆι στὸ ἄλλο φύλλο. Τίποτε καινούρια γιὰ τὴν ὥρα. Ἄμα εἶναι τίποτα, θὰ σοῦ τὸ γράψουμε.—κ. Περτέργο. Γιὰ τὴν «Ἐξωση τοῦ Ὁθων» δὲν μποροῦσε νὰ γραφτῆι κρήση. Ἄν εἶταν ἔτσι, τότε ἔαρεται νὰ κρῖνουνται σοβαρὰ κ' ὅλα τὰ ἔργα πού πιζοῦνται στὸ «Ἀθηναῖο» ἢ στὸν «Ἀπόλλωνα».

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔντοκοι καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικά γραμματῆα καὶ εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στεργίνας ἀποδοτάς εἰς ὀρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκείας Αἰ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς 8 ἐγένετο ἢ καταθέσεις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὕψεως (chéque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐπιταγῆν τοῦ ὁμοιογίου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμοιογίων πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καὶ ταθέτουσε ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς, ἐν Κερκύρα Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων

1	1)2	ταῖς	0)0	κατ' ἔτος	διὰ	καταθ.	6	μηνῶν
2	"	"	0)0	"	"	"	1	ἔτους
3	1)2	"	0)0	"	"	"	2	ἔτων
2	"	"	0)0	"	"	"	4	ἔτων
4	"	"	0)0	"	"	"	5	ἔτων

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἀναλογίαν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῶς ἢ ἀνώνημοι.